

**JOSEF
ZIMOVČÁK
O SVĚ
AMERICKÉ
CESTĚ**

STRANA 3

**SKIALPINIS-
MUS PRO
ZÁČÁTEČNÍKY
I POKROČILÉ**

STRANY 4-5

**ČEŠI
A ALPSKÉ
HORSKÉ
CHATY**

STRANA 9

DVOUMĚSÍČNÍK PRO MNOHOSTRANNÉ OSOBNOSTI

DOBRODRUH

Ročník III.

Číslo 1 / 99

Cena 16,- Kč; 22,- SK

Viktor Beránek s vynáškou 95 kg na podzimním standu zvaném „Wachterka“.

Viktor BERÁNEK: MEZI HOROLEZCI NENÍ ŠKAREDÝCH ŽEN

Viktor Beránek, svérázný chatař, nosič a dobrodruh, patří k osobnostem Vysokých Tater. Narodil se v roce 1951 v Praze, ale od svých sedmnácti let zakotvil ve slovenských velehorách. Na známé nejvyšší tatrské chatě pod sedlem Váhy nedaleko Rysů udržuje romantickou tradici horských nosičů a čas od času vyrazí na cesty po světě. Tento rozhovor je výsledkem několika večerních povídaní.

čal. Ve 4 hod. se vstávalo, přiletěla helikoptéra, přivezla materiál, tento se musel přenést, vytrít a složit a hned i z něho začít stavět. Takto to šlo od jara do podzimu. Za tuto dobu se chata přestavěla zhruba do dnešní podoby. Právě díky Petkovi Rajcovi, který byl chatařem – člověkem. Ukázal mně, že se na chatě dá dělat trochu jinak, než jsem to poznal doposud u jiných chatařů. Bez stresů, nervů, hádek, scén, podezírání, lží apod. Dokázal vše v klidu a slušným jednáním. Proto se také rychle stavělo bez ohledu na hodiny a dny minimálně 12 až 14 hodin denně! Je nutné připomenout, že horolezci, kteří zde pomáhali, a bylo jich mnoho, se po týdnech střídali – vždy

ložil již pan Puškáš, který vtisknul do podvědomí tuto chatu horolezcům, když zde „chatarčil“. Nedá se říci, že by horolezci živilí chatu, spíše naopak! Já to ale ani nechci. Mám radost, když je večer nějaká zábava, lidé se baví a jsou šťastní. Zpívá se tady a musím říci – pěkně! Všechny žánry! I diskotéka zde je. Bývájí tu atraktivní a přitažlivé soutěže! Hlavně, když přijedou pěkné kočky. Ale pokud vím, tak mezi horolezci není škaredých žen!

Je dobré, když přejde počasí a lidé jdou lézt, něco pěkného vylezou a mají zážitky. Když totiž ti lidé lézt nejdou, tak to pak nejsou horolezci a ani chata se díky jim pro ten čas nestává horolezeckou. Proto prosazují a snažíme se dávat horolezcům i slevy. Snažíme se je udržet i když se mi zdá, že to nejsprávnější není. Není možné jim všechno dávat na tácku. Zde se musí i oni o sebe postarat. Udržovat si pořádek, připravit si například vodu, umýt své nádobí a uložit věci na lezení. Nelze připustit takové postoje a zvyky lidí, kteří sem přijdou a myslí si, že za peníze mohou a mají všechno a mohou si snad i nás koupit. Nám zůstává mimo to nošení i taková ta lidská hrůza, kde se vytváří současně i ta hranice, za kterou nelze jít, abychom jim snad i zadky neutírali...

Za ty poslední roky si všímám, že se dole začalo dost makat, takže nezbyvá čas jít do hor. Pozorují, jak se ti lidé poměrně rychle odcizují v první řadě té přírodě. Jsou snad tím vším unaveni a když přijdou sem na chatu, tak jen vyprávějí o problémech a podnikání. Na túry chodí pozdě, protože jsou ze zvyku ochotni vstát až v devět ráno. Chodí pozdě do stěn a trávě je za tmy a někdy až pozdě v noci. Ztratilo se takové našení pro lezení i pro ty hory. Začíná se projevovat hrubost a vypočítavost. Ten tvrdý svět podnikání tam dole, tvrdé lokte a peníze a peníze. Takové to hulákání jednoho s druhým. My to tady vnímáme velmi citlivě, protože tu žijeme v jiném prostředí. Vidím, jak ta hrubost prostoupila do lidí a stane se, že je krásné a celý oddíl místo toho, aby šel lézt, sedí zde a pije a pije. Jim je jedno, zda je večer nebo den. Jim se na túru nechce a ani nejdu. Pak jsou sami se sebou nespokojeni a z pitky se i pobíjí mezi sebou. Pro takové lidi nemá cenu chatu, hlavně v zimě, ani otvírat.

Ještě jedna vlastnost každým chybět, a to je skromost. Když jsem se potkal například s panem Cassinem na skialpinistických závodech, byl jsem překvapen. Je to takový menší člověk. Měl v té době asi osmdesát roku a konala se velká slavnost, spojená s vyhlášením výsledků. Seděl tam nenápadně na stoličce a jen se usmíval. Byl spokojen. Neřeční ani nápadně nediskutoval, nikomu se nevystavoval a přitom o něm každý z přítomných věděl. A jaká je to osobnost!

Známa chata pod sedlem Váhy (pod Rysy) – 2250 m n.m.

z nosiče na chataře. Belo šel na Terynku. Na tuto dobu vzpomínám rád, protože se mně podařilo tu a tam vymést právě na Zbojničku již i stovku!

Vše se ale rázem změnilo díky Jarykovi Stejskalovi, který v té době byl topičem na Popradském plesu. Já jsem odešel rovněž topič na Popradské pleso. Byla to výborná práce. Týden se topilo a týden bylo volno. Jaryk lezl ve velké formě a já jsem to zkoušel s ním. Vylezl jsem tehdy za letní sezónu 40–50 túr. To-todobí v letech 74–76 se stalo takovým jádrem mých lezeckých zkušeností v Tatrách. Z Popradského je to blízko na Rysy. Na chaty jsem občas vydával s vynáškou i na Rysy, tak pro kondici. Na Popradském se ale začali střídat vedoucí a začalo tam být nedobře. Na Rysích se začala připravovat rekonstrukce. Někteří lidé se toho zalekli a odešli. Tím se uvolnila pracovní místa. Ono se tam totiž jen nenosilo, ale byla to i tuhá makačka na stavbě. Tehdy jsem tedy skončil na Popradském plesu a odešel k Petkovi Rajcovi, kde žil chatařů, na chatu na Rysy. Na chaty jsem nastoupil jako stavební dělník. Nafasoval montérky a za-

zhruba po 20 lidech. Drtivá většina pracovala v absolutní pohodě. Nikdo je nemusel kontrolovat, každý si žádal práci nebo si jinou připravoval. Peťo Rajec s tou svojí povahou a osobností – to bylo jádro celého úspěchu rekonstrukce!

Další rok z jara začala chata již sloužit turistům. Horolezci pomáhali jen nárazově. Já jsem zůstal jako nosič a tím pádem i jako pomocník v kuchyni, což je kočka pro všechno. Peťo se ale nejednoduše rozhodl, že je čas jít dolů. Rodina jej postřádala, děti dorůstaly a bylo tedy nutno řešit otázku: kdo po něm. Nebylo to lehké rozhodování, ale nakonec jsem tu zůstal já.

A odstupem času je nasnadě otázka: čím je pro tebe chata dnes a čím jsou pro tebe horolezci v dobrém i zlém?

Já si myslím, že chata zde na Rysích byla a vždy bude chatou horolezeckou, protože ti, co zde spí a považují to tu za „doma“, jsou vždy v první řadě horolezci. Je to dáno i tím, že jsou blízko stěny a i sama chata, vklíněná mezi skály daleko od lidí, působí na horolezce romanticky a láká. Je to také tradice, kterou za-

Viktore, kdy a jak jsi přišel do Tater?

Oj, to už je let. Bylo mě tehdy 17 let. Spíše to byla náhoda, žádný záměr. Já jsem tehdy nelezl ani nedělal žádné vysokohorské sporty. Spíše turistiku, to ano. To mě táhlo nahoru, ale jen když bylo pěkné počasí. Mám-li být upřímný, pak se mi to zdálo být dobré spíše dole ve Starém Smokovci. Byla tam dobrá parta. Bylo to v té pohnuté době v roce 1968–69 a tam se to tehdy stalo. Na první výročí okupace jsem napsal pár hesel proti Rusům. Prasklo to na mě a chtěli mě zavřít! Sledovala mě StB. Když mě pak chytili, tak se mně podařilo z toho vyšetřování utéct. Dodnes nevím jak. Dělal jsem tehdy ve Starém Smokovci topiče. Nechal jsem kotelnu kotelnou, vzal spacák, stačil fci kámošům – kolegům, že mizím a frnkli jsem. Přišel jsem pochopitelně o práci. Musel jsem být opatrný a věděl jsem, že musím nahoru do hor. Šel jsem tehdy jakoby na túru na Slezský dům, pak přes Polský hřeben na Prietel a pod sebou jsem uviděl chatu. Byla pěkná a v okolí ní, co by mě znerušovalo. Zbojnička – ale to jsem tehdy nevěděl! Nějak v odpoledních hodinách, spíše navečer jsem tam přišel a zeptal se někoho – a to fci byl ty, jestli by pro mě neměli nějakou práci. Odvedl jsi mě k chataři, tehdy ke starému panu Kelemu. Ten se na mě podíval. Viděl dlouhé vlasy a černý klobouk. Poznamenal něco o Kristoví (později mně tak i říkal) a řekl, že můžu nastoupit jako nosič, ale jenom na měsíc. On že zde končí a že záleží na

novém panu chataři, zda mě zaměstná. Po měsíci jsem vůbec neměl zájem pokračovat. Chtěl jsem jít někam jinam, uchytit se možná doma v Praze, nebo Bůh ví kde. Vždyť jsem v té době nosil jen takových 30–40 kg! Pamatuji si, že ta první vynáška byla 3. 9. 1969. Za deset dní mně bylo 18 roků. Bylo to s tím nošením velké trápení, ale snažil jsem se tehdy minimálně pětkrát týdně chodit s těmi 30–40 kg. Koncem měsíce se mně podařilo se dostat k 60 kg, ale jen jednou.

Když pan Kele odešel, chtěl jsem na chatě končit i já a jít dolů. Cestou jsem potkal Bela Kapolku a Petra Rajce. Nesli plynové láhve. To byla v té době vážná vynáška a já se na ně díval s respektem. Po rozhovoru s nimi jsem se obrátil a vrátil se s nimi zpět na chatu. I přes názor, že já asi na chatě pracovat dále nebudu, jsem ale na chatě zůstal já a odešel Peter Rajec. Nějak se nemohli dohodnout Peťo s Belem, kterým směřem se má táhnout štětka při malování. Chatař byl Belo, a tak platila metoda Bela. Ale o mrtvých jen dobře!

A jak to bylo dál?

Poté jsem stačil pobýt na vojně. Po vojně jsem z chaty odešel. Ne daleko – na chatu Kamzík v dolině. Tato chata již dnes, jak víš, nestojí. Ale také se zde nosilo. Sice na krátkém úseku, ale zato těžké vynášky. Tam jsem se dostal do dobré kondice a časem zvládl taktiku vynášky. A hlavně jsem se naučil náklad na krosnu vázat. To je základ! Sem tam jsem opět zamířil znovu na Zbojničku k Edovi Záhorovi, který tam postoupil

Jedenačtyřicetiletý Josef Zimovčák z Veselí nad Moravou propadl historickým vysokým kolům před více jak deseti lety. Na nedostatek úspěchů si ve svém sportu rozhodně nemůže stěžovat: je trojnásobným mistrem světa na jednu anglickou míli a dvojnásobným kontinentálním mistrem Austrálie. V roce 1996 jel na brněnském velodromu čtyřadvacetihodinovku, při níž ujel vzdálenost 522 km a 504 m. Jeho výkon najdete v Guinnessově knize rekordů. V roce 1997 si to rozdělil vítězně s Antonínem Mittelbachem v časovce Brno–Praha a zpět. Svůj největší sportovní výkon si však Josef Zimovčák schovával na rok 1998. Spolu se čtyřiapadesátiletým Rakušanem Manfredem Cizkem se totiž na vysokých kolech vydali napříč Spojenými státy americkými.

JOSEF ZIMOVČÁK: NA VYSOKÉM KOLE NAPŘÍČ AMERIKOU

Pepo, jak vypadala vaše trasa?

Startovali jsme 4. února v Los Angeles v Kalifornii. Do cíle v Jacksonville na Floridě jsme dorazili 2. března. Trasu dlouhou 4356 kilometrů jsme tedy bez jediného dne odpočinku urazili za 28 dní. V sedle jsme byli přesně 222 hodin a 32 minut. Denně jsme urazili 100 mil průměrnou rychlostí 19,7 km/hod. Tedy žádný turistický výlet, nýbrž tvrdý sportovní vytrvalostní výkon. V podstatě jsme na své cestě od Tichého oceánu k Atlantiku kopírovali mexickou hranici, čili: Tucson, San Antonio, Houston, New Orleans. Jel jsem na replice vysokého kola, které se vyrábělo v roce 1889. Originál vážil 27 kg, moje replika 16. Na svém kostičku jsem měl speciální sedátko s gelem. Jinak bych asi po osmihodinové jízdě v sedle zlehl.

Co bylo nejtěžší?

Jednoznačně nepříznivé počasí. V tom období totiž začal řádit El Niño. Takže: obrovské víchřice a skoro stálý déšť. Navíc jsme počítali s doprovodným vozidlem. To jsme si však nemohli kvůli financím nakonec dovolit. Chybělo nám potřebných 5000 dolarů. S Manfredem jsem byl vázán na denní světlo. Hustota osídlení byla na naší trase malá a potmě jezdí spousta farmářů v autech opíjící. To bylo velké nebezpečí.

utržená prasklá pneumatika. Ležel jsem a myslil, že je konec. Ale v nebi jsem ještě nebyl. Po chvíli jsem zjistil, že mám jen odřeniny. Řidič trucku ani nic nepozoroval.

Co kolo?

Pedál zkřivený, kolo zkřivené, roztržený batoh. Hruža. Stál jsem u krajnice zakrvácený s roztrženou rukou jak udivený debil. Ale žil jsem. Takže jsem kolo dotlačil osm mil do campu. Na recepi jsem si ošetřil ruku mašličkami. Pojišťovací karta mi byla na nic. Lékaři chtějí platit na ruku hotově. Kolo jsme opravili za 12 dolarů v pneuservis. A druhý den jsme už ujeli 115 mil. Regenerace lidského organismu je obrovská, přesvědčil jsem se, že člověk vydrží víc než kůň.

Jak na vás reagovali Američané?

Dobře. Zastaví u tebe, vyskočí z auta, sáhnou si na tebe a vyfotí se s tebou. Skoro každý Američan má u sebe foťák. Nachomýtné se k havárii a fotku prodá. Komerční myšlení. Když jsem řekl, že jsem z Evropy, měli kapku problémy s orientací. Česká republika jim neřekla nic. Stačilo však říct Hašek, Jágr – a byli doma. Hokejisté mají neskutečnou popularitu. Normální Američané nevědí, kdo je prezident Havel, ale ti starší znají jméno Emil Zátopek. Američané ovšem

lometru tak bez problémů? Nevím. Opravdu jsem se cítil absolutně bezpečně.

Pepo, osmdesát dní ve dvojici.

Ponorková nemoc nebyla?

Asi víš dobře, na co se ptáš. Mohla být, a těžká, ale zvládali jsme to rozumem. Manfred je borec, věnoval se už pouštnímu maratonu, na vysokém kole objel již půlku zeměkoule atd. Poznali jsme se v Austrálii. Vše záleželo na maličkostech. Na naší americké cestě nás dělily i peníze. Manfred měl více, večer chodil na večere, já si zatím něco uklonil. Dal si tři pivka, báječně usnul a chrápal, já nemohl spát. Víš, o čem mluvím: vadila mi na něm spousta věcí a Manfredovi určitě vadilo mnoho na mně. Ale cesta nás spojovala. Padal na nás stejný déšť, polykali jsme stejnou kilometry a spojoval nás stejný cíl. Oba jsme chtěli cestu dokončit. Strašně chtěli. Rozumem jsme zahladili klíčící nesváry. Měsíc po naší pouti mi přišel od Manfreda dopis s pozváním na další cyklistický projekt.

Jaký byl rozpočet tvého přejezdu?

Při takřka poustevnické skromnosti 100 000 korun. Pomohli mi mimo jiné sponzoři.

Pepo, rozluč se s našimi čtenáři svým nejsilnějším americkým zážitkem.

To je těžké, celý můj americký pobyt byl pro mě jeden obrovský jednolitý zážitek. Ale přece: bylo to u jedné řeky v Louisianě. Jedeš na kole, koukneš vpravo do bahnitě řeky a říkáš si – je to možné, že vodu samé pneumatiky?! A pak se jedna pneumatika pohne. Houby pneumatiky, hrbety aligátorů. Čtyřicet mil cesty a samý aligátor. Plazí prý nebezpeční nejsou, ale nikdo tam za nimi nikdy nevezl. Pouze jednou v roce – v srpnu – se aligátory loví a jejich kůže se využívá na luxusní boty. Teprve dodatečně jsme se dozvěděli, že ona silnice se jmenuje Stetza aligátorů.

Díky za rozhovor.

JAROSLAV MONTE KVASNICA

I v cizině se našinec může cítit jako doma. Tato Praha leží nedaleko Houstonu.

mokracii. V USA jsem neslyšel slovo o demokracii, tam se hovoří o zákonech. Panuje tam úžasná úcta k zákonům. Pokud neporušíš zákon, dělej si, co chceš. Když porušíš, máš smůlu. Okamžité pouta, kriminál. Byli jsem svědky, když kdosi ukradl oplatek. Hned střelba do vzduchu a policista zloděje bil na místě jak vzteklého psa.

Která krajina se ti nejvíce líbila?

Jednoznačně Arizona. Obrovské kaktusy, velebná scenérie, pro nás něco naprosto nezvyklého.

Stále se hovoří o americké kriminalitě. Cítil ses ve Spojených státech bezpečně?

Absolutně. Ve kterém kontinentu bych se mohl odvážít zajet čtyři a půl tisíce ki-

V cíli na břehu Atlantiku v Jacksonville na Floridě.

Jak ses stravoval?

Na cestu jsem měl 1100 dolarů, a to mě limitovalo. Za ty dolárky jsem musel pořádně veškeré ubytování, jídlo i pití. Protože s námi nejele doprovodné vozidlo, museli jsme všechno věst na nosičích. Moje batožina vážila 18 kilo. Kromě spáčku a nejnětějších osobních věcí jsem pochopitelně vzal věci na kolo: klíče, špiče, nikle, klínky, ložiska a náhradní zadní gumu.

Potkaly tě na nekončící cestě pády?

Dva. První ušel. Bylo to v noci před Novým Mexikem a já jsem vřel do vykopaného příkopu, který tam „nastražili“ cestáři. Ale našťásti se vůbec nic nestalo. Druhý byl pekelný. Byli jsme dvanáctý den na cestě a hnusně pršelo. Snad to ani nebyl déšť, ale přišerná vodní clona, která spojovala nebe se zemí. Zbývalo nám jen osm mil do cíle etapy a já se už viděl pod střechou v horké sprše. Jenže: kolem me se profil truck a vzápětí mě srazil

naprosto nechápal, proč se na tom vysokém kole tak trápíme. Jejich fenomén zábavy se točí kolem automobilového sportu. Dým, azbestové obleky, kaskadérské výkony, show... to je jejich parketa.

Kde jste spal?

Sít motelů je v Americe úžasná. Všechno bylo bez problémů. To neplatilo pro Floridu. Ještě sice neměli sezónu, ale přesto dvoulůžkový pokoj stál 350 dolarů. Takže jsme jej ozeleli a přespali v prádelně. Představ si camp, takových 300 lidí, ale našťásti všichni u televize. A nenašla se jediná pradelna. Takže jsme měli báječnou noc.

Co ti nejvíce vadilo?

Tloušťka Američanů. To se mi hnusilo: stálo se cpou brambůrky s kečupem, metrové hamburgery... Hruža. Mladí lidé a sotva se valili.

A co tě fascinovalo?

Že tam absolutně všechno funguje. A navíc: tady se hovoří o americké de-

CYKLOTURISTIKA

KANÁRY – HORSKÁ KOLA	26. 3.–3. 4.	15.450,-
ITALSKÉ A SICILSKÉ SOPKY	19. 5.–1. 6.	8.480,-
PROVENCE NA KOLE I.	4.–14. 6.	5.800,-
ANGLIE NA KOLE	1.–9. 7.	7.860,-
AZUROVÉ POBŘEŽÍ na kole	1.–10. 7.	6.990,-
NORSKO NA KOLE	13.–26. 7.	7.980,-
KORSIKA NA KOLE I.	12.–23. 7.	7.890,-
KORSIKA NA KOLE II.	26. 7.–6. 8.	7.890,-
RAKOUSKO NA KOLE	30. 7.–6. 8.	4.990,-
PROVENCE NA KOLE II.	9.–19. 8.	5.800,-
BRETAŇ NA KOLE	9.–19. 8.	6.200,-
FLORENCIE A OKOLÍ na kole	22.–31. 8.	5.900,-
JÍŽNÍ ITÁLIE NA KOLE	22.–31. 8.	6.500,-

VYSOKOHORSKÁ TURISTIKA

DOLOMITY	1.–9. 7.	4.500,-
PYRENEJE – pěší turistika	13.–28. 8.	8.600,-
Mt. BLANC Z HOTELU	3.–12. 9.	6.400,-

Extrem Tour

Průchova 44, Praha 5
Tel., fax: 02/57 21 04 42
lomsky@extremtour.cz

SKIALPINISMUS

COBY TURISTIKA SE SKIALPINISTICKÝM VYBAVENÍM

Skialpinismus je sport, který se u nás v posledních letech sklouňuje stále častěji. Jeho definice však vůbec není jednoduchá, neboť zahrnuje řadu činností.

Patří sem turisticko-lyžařské přechody hor

s občasnými sjezdy, vyšlapávání a následné sjezdy extrémních svahů i skialpinistické závody. Dnešní článek je určen především těm, které lákají skialpinistické přechodové túry. Probereme v něm

nejen speciální skialpinistické vybavení, které je pro to potřeba, ale i některé zásady pohybu na něm. Věříme přitom, že i zkušený skialpinista by v něm mohli najít několik zajímavostí.

SKIALPINISTICKÉ VYBAVENÍ

Skialpinistické vybavení je sice v některých ohledech podobné jako vybavení sjezdového lyžaře, na sjezdových lyžích však rozhodně Alpy nedoporučujeme přecházet. Cheť to něco navíc.

LYŽE

Přilíš se nelíš od sjezdových. Bývají jen nepatrně širší a lehčí. „Tajným poznávacím znamením“ jsou malé otvorky ve špičkách. Plní několik funkcí: mohou sloužit k přichycení pásu, spojovat špičky lyží a vytvářet tak improvizované saně, lyže mohou být za ně spouštěny či vytahovány. Na patkách nalezneme malé

a chůzi po rovině, pro sjezd se sundají. Skluznice přitom zůstává čistá, lepidlo na ní neuplývá. Pokud se „samolepka“ opotřebuje, dá se obnovit.

Při výstupu se sune odlehčená lyže vpřed „po srsti“, po zatížení drží na sněhu a umožní dokonalý odraz. Začátečníci už usaznou, jak pohodlně se jim bude stoupat do strmých kopců. Jakoby se horry zmenšily a fyzikální zákony přestaly platit.

zbroje doma. Navíc to půjde špatně, v mrazu se lepidlo z tuby dobývá hůř, nejdě kvalitně rozetřít do plochy, spotřebuje se ho zbytečně mnoho a na vlhkém pásu se vytvoří hrudky. Lépe je proto nebyt líný před sezonou a doma v klídku a teplo nanést lepidlo na suché pásy, rozetřít ho do tenké vrstvičky a nechat ho nejméně půl dne zaschnout.

Sundané pásy z lyže zabalíme tak, aby se pokud možno uchránila levá strana před nečistotami. Můžeme slepit dva k sobě, ale praktičtější je přehnout každý pás v polovině a slepit. Ve velkém větru se lépe daří poskládat pás na čtvrtiny. Šikovní jsou malá zavazadélka, ledvinky, do kterých sundané pásy ukládáme. Při zimním táboření bývá často nejlepší možností nechat pásy nasazené přes noc na lyžích. V chatě je dáme prochnout do teplé místnosti. Mimo sezonu je skládáme vysušené a nalepené na neprodyšný pás (nejspíš na nich byl, když jsme je koupili).

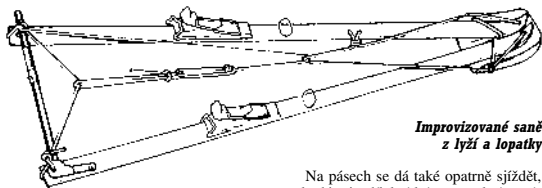
riskují raději ránu lyží do hlavy, než její ztrátu (té lyže). Protože při průstupu lavinovým svahem by měly být pojistné řemínky odepnuté, hrozí tedy ztráta lyže, a proto byl vymyšlen doplněk k hledacímu lavinovému přístroji, tzv. „Ski Maus“. Připevňuje se k lyžím, vysílá signál na frekvenci 398 kHz a slouží k nalezení odlétlých lyží.

Existuje také zařízení (např. „Secura-Fix“), s jehož pomocí přeměníte během okamžiku vaše sjezdovky na lyže

Pokud nás čeká putování s těžkým batohem a musíme si vybrat některé z pěvných holí, neměli bychom brát delší, než ty, které sahají do podpaží, s delšími se nechodí dobře, bolí ramena.

BATOHY

pro skialpinisty jsou řešeny tak, aby mohly být připraveny lyže. Mají vyztužená „záda“ (jako větší velké batohy) a dostatečně pevné přípevňovací popruhy (nebo kompresní pásy) na bočích. Když batoh nemá výtahu za a byl poloprázdný, nemohl by nést lyže, protože by se pekelně kymácel. Patky lyží je možno zasunout do dolních boč-

Improvizované saně z lyží a lopatky

výřezy pro zaháknutí koncovek pásu. Otvory ve špičkách však být nemusí vůbec a naopak, najdeme i lyže se dvěma otvory (kromě špičky i na patce).

Pro vytvoření saní z lyží slouží některé sněhové lopatky nebo speciální spojky špiček. Stejně tak existují i udlátka na spojení patek lyží, aby špičky byly dokonale. Proč to všechno? Ne, skialpinisté nechtějí sáňkovat. Saně použijí jen v případě nehody pro transport raněného kamaráda.

Délky lyží volíme podle toho, jak jsme velcí a co s nimi hodláme provádět. Delší lyže si zpravidla poruší lepší sjezdaři a důvodem pro delší (a tedy i pevnější) lyže může být i plánovaný tříčetilový batoh na zádech nebo neplánovaný, avšak existující těžký tukový polštář na břiše. Délku může limitovat i šířka Zlabu, který chceme sjet. Na dlouhých lyžích bychom totiž nezatočili, „nevyšli“ bychom se a nezbylo by, než jet „susem“ vstříc světovému rychlostnímu rekordu a nejspíš i zhubně. Pro lyžařskou turistiku bývají lyže asi o 10 cm kratší, než naše sjezdové lyže, případně o 10 až 15 cm delší, než sami měříme.

PÁSY

Skialpinisté už dávno nejsou největším postrachem tuleňů, protože pásum se říká „tulení“ už jen ze zvyku. Dnešní „jednosměrné kožíšky“ jsou vyráběny ze syntetických materiálů a na skluznici drží poměrně dokonale pomocí trvanlivé, opakovaně použitelné lepidla vrstvičky. Pásky se na skluznici přilepí pro stoupání

Na pásech se dá také opatrně sjíždět, pokud je sjezdík krátký a nevyplátí se pásky sundavat. Pásky pojedou rychleji, když jsou navoskované.

Pás je na lyži připraven vždy ještě ke špičce (nejčastěji gumovou spojkou) a někdy také na patku pomocí plochého háčku. Méně často je na špičce přichycen pevně a gumové spojka je na patce. Pás je na začátku přehnutý přes kovovou hrazdičku gumové spojky a může se tak upravovat jeho délka podle délky zvolené lyže. Je-li pás určen stabilně pro jednu lyže, nebude potřeba jeho délku měnit a u hrazdičky ho je možno prošíť.

O sířce pásu rozhoduje nejužší místo skluznice, tedy střed lyže. Pás by měl být o malinko užší. Po nalepení zbudou na každé straně 2–3 mm a nehrozí tak rozřezání pásu o hrany lyže.

Nasazování pásu je otázkou cviku. Prvním předpokladem úspěchu je správně vyladěná délka pásu vůči lyži. Ta se pozná tak, že gumová spojka nasazeného pásu je mírně natažena, napružená. Pokud je tah nedostatečný, začne se brzdy mezi pás a skluznici dostávat v těchto místech snít. Bude-li tah příliš velký, hrozí poškození gumové spojky a navíc bude mít pás tendenci se odlepovat, neboť je nalepen na vypouklou plochu, nikoli na rovné prkno.

Snažíme se nasazovat pás na suchou skluznici, proto z ní nezapomeneme odstranit nalepený snít a otřít kapky vody. Pás přichytíme na špičku a patku, poblíž dáme si jeho vycentrování do osy lyže a ve středě lyže ho přitiskneme na skluznici. Nyní přilepíme část pásu od středu k patce („pohládíme pás po srsti“) a pak od špičky ke středu. Pás, který má přichycení jen na špičku lyže, přilepujeme od špičky k patce. Nedrží-li pás na lyži a důvodem je opotřebovaná „samolepka“, pak je možno ji oživit nanesením lepidla z tuby. Když musíme tuto operaci dělat přímo v akci, je to z námkou nedostatečné kontroly a přípravy vý-

BOTY

Pro skialpinismus se používají skeletové kloubové boty, podobné jako při sjezdovém lyžování.

Podrážka bot je prohnuta do kolíbků, aby se v nich lépe chodilo i bez lyží. Tato „předehnutá“ podrážka a její hrubý „vibrantový“ vzorek je tím, co odlišuje na první pohled skialpinistické boty od bot pro sjezdové lyžování. Kloub plastové skořepiny umožňuje předozadní pohyb, který je však možno zafixovat a z „chodivých“ bot tak vytvořit „sjezdové“.

Dostatečně měkký jazyk botičky musí být zajištěn proti uhybnání do strany, jinak hrozí otlaky holeně od skeletu. Mezi jazyk a nohu nesmí přijít ani tkaničky, natož s uzlíkem, obruby nohavic a podobné hrubky, které by tlačily. Týraná holeně přinesou kromě bolesti při každém kroku ještě něco: usmekávání i prudkém stoupání. Proč? Předpokladem zafungování pásu je jeho dokonalé zatížení při odrazu. Toho v prudkém stoupání nedocílí ten, kdo se bojí opřít do přední části boty, aby ho to nezabolalo. Jeho těžší boty pak mudnou i někam dozadu za lyže a to se pak špatně přenáší váha.

Kvalitní a houževnatý musí být vršek vnitřní botičky, který je nohou přacek přes horní okraj plastové skořepiny.

Skialpinistické boty se ani neroztáhnou (nerozchodí), ani nesrazí v moku, a proto je nutno pečlivě vybrat správnou velikost. Jednoznačně platí: raději větší než menší. Nebezpečí hrozí především ženám a dívkám, kterým dojde padnoucí duplexy připadají opticky moc velké, a tak se raději naprusují do menších.

Ne každá bota pasuje do každého vázání. Důvodem bývá nejčastěji velikost (délka) boty, ale jsou také vázání, především lehké závodnické, které vyžadují přesný typ boty!

VÁZÁNÍ

Je bezpečnostní a umožňuje spojit botu s lyží buď nepohyblivě (pro elegantní a bezpečné sjíždění a zatáčení) nebo pohyblivě, kdy lze zvednout od lyže patu, a tak pohodlně kráčet. Stoupání do kopce podstatně zpříjemní nastavitelná hrazdička – „podpatek“, díky kterému dokračuje bota více do „vodorovna“.

Při chůzi po zledovatělém povrchu se k vázání připojí speciální stoupač zeleza. Jsou zachránou nejen tehdy, kdy už pásky na ledu usmekávají při chůzi do kopce, ale také při traverzování prudkých svahů. Pozor, u některých vázání hrozí jejich ztráta ve chvíli, kdy byste upadli a vypnul vám vázání, případně v momentě, kdy se rozhodnete jít po botách a lyže nést. Vyplátí se pojistit stoupač zeleza třeba slabým provázekem.

Skialpinisté používají raději pojistné řemínky, než brzdíčky. Při kotmelcích

Skialpinistické vázání s nastavitelnou hrazdičkou

s „chodícím“ vázáním. Do sjezdového vázání se prostě vloží destička, ke které je pohyblivě připojen rám, do rámu bota a může se jít.

HOLE

Používají se teleskopické hole, složené ze dvou nebo tří dílů. Sbalené zabírají minimum místa a v akci se jejich délka může přizpůsobovat velikosti uživatele a tomu, zda stoupáme (delší hole) nebo sjíždíme (kratší hole). Skládací hole však nejsou podmínkou, mohou je nahradit i kompromisně dlouhé pevné hole. Jejich výhoda spočívá v bezporuchovosti a větší pevnosti. Změnou držení pevných holí si z nich uděláme nejrychlejší „teleskopy“ na světě. Dokonce i teleskopické hole je zbytečně neustále přestavovat, pokud se jedná jen o krátké chvílky, kdy např. traverzujeme a potřebujeme na pár metrů mít horní hůl kratkou. Stačí uchopit hůlku za dolní okraj rukojeti, pod níž nemáme dokonce v půlce hůlky. Přibíremeli do hry ještě poutko, zjistíme, že způsob, jak držet hůl, je ještě víc.

Kroužky (talířky) raději větší, aby se tolik nebořily.

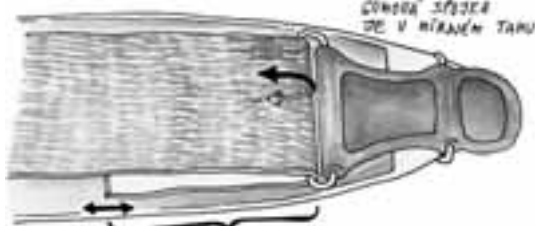
ních kapsiček a přitáhnout kompresní pásky. Docela dobře se tak ponese po plátech, ale v lese bychom museli jen po čtyřech nebo v předklonu. Proto je dáme níž, lyže budou končit až pod batohem a budou přichyceny jen pásky.

„Rychlé spony“ umožní bleskově se zbavit batohu třeba při stržení lavinou. Sítovanná kapsa vně batohu poslouží pro odkládání pásu nebo k sušení věcí za pochodu.

PÁR MALÍČKOSTÍ DO BATOHU

Takto vyzbrojeni bychom mohli chodit bezpečně jen kolem chalupy. Pro skialpinistickou akci je potřeba si přibalit řadu dalších „zbytečností“. Něco pro polozánání (lano, cepín, mačky...), něco pro orientaci a bezpečnost (mapa, GPS, buzola, výškoměr, lavinový přístroj, lopata...), něco na přenocování (stan, spacák, karimatka, baterka...), něco na odhánění hlady (vaříč, termoska, drobtů...), něco pro teplotku (rezervní oblečení), pro očička dokonalé sluneční brýle a další drobnosti. Krom toho je dobré přibalit zkušenosti, získané na „cvičišti“.

➔ Pokračování na str. 5

PŘILÍŠ KRÁTKÝ: ROZLEPÍTE SE (PROŠÍŤ)
PŘILÍŠ DLOUHÝ: DOSTANE SE POD NĚJ SNÍH (ZARÁŽIT X)

Cestovní kancelář PANGEA

náměstí T. G. Masaryka 1, 468 51 Smržovka

- **CYKLOTURISTIKA** Skotsko, Norsko, Francie, Slovensko, rakouské stezky, jihozápad USA...
- **HORSKÁ TURISTIKA** Fagaráš, Skandinávie, Alpy, Karpaty, Atlas, Himálaj (Annapúrna, Dhaulágiri)
- **DALEKÉ CESTY** Nepál, Thajsko, USA, Maroko

Katalog Vám rádi zašleme zdarma
Telefon a fax: 0428 – 38 22 14

► Dokončení ze str. 4

– základy horolezectví: cvičné skály v létě, pak v zimě a nakonec alespoň základy pohybu a jistění v zimních horách. Velmi nepostačující je jen samotná excelentní výkonnost na umělých stěnách v tělocvičně.

– orientace: mnoho nachozených kilometrů podle turistických map v roli vedoucího, orientační běh, problematika směrových postupů zvládnutá v praxi (pouhé definice nestačí!). Výborným tréninkem je noční postup lesním terémem mimo cesty. Prostudovat literaturu (mimo jiné v Dobrodruhu 3, 4/98).

– laviny: nepokoušet se cvičně povozit v lavině, ale nastudovat literaturu (např. Dobrodruh 6/97 a 1/98), vybavit se lavi-

vat ho ztuhlými rukama ve tmě (vrátit zpět vyhozené bezpečnostní vázání, nasadit stoupací železa na lyže, mačky na boty, změnit vypínací sílu vázání, vyměnit zárovku u čelovky, obsluhovat batoh, stavět stan...)

– předvídejte, co by mohlo selhat a jak byste improvizovali

– nejezděte na skialp, nejste-li úplně zdraví. Jste-li vedoucí, buďte nemilosrdní k nachápaným jedincům a vraťte je domů. Děláte tak dobrý skutek.

TĚŽKO NA CVIČIŠTI, RADOSTNĚ PŘI SKIALPIŠTI

– vedeš-li skupinu, nesnaž se jí dokazovat, že máš nejlíp natrénováno. Šéf, který stále čeká na ostatní, nejen že zbytečně vymrzá na kopci poté, co se uřítíl a hrozí mu tak nachlazení, ale je především špatným šéfem, protože by měl naopak umět zvolit a stroje udržovat optimální tempo pro celou skupinu.

– nechcete-li naopak žádného nešťastníka v příměru fujavici ztratit, je dobré občas skupinku přepočítat

– chytrý šéf vybírá místo pro odpočinek v závětrí, na sluníčku, na bezpečném místě a tehdy, když je možno zastávku využít současně k sundání nebo naopak k nasazení pásů apod.

– umět se vzdát dlouhou vytoženého cíle nebo vůbec nevyrazit na túru, pokud zavání hřbitovem, je známkou machru, nikoli srabů (těžší bývá nejtít jít!)

– věas rozpozněj, kdy je nutno přeladit ze skialpinismu na horolezectví, kdy vyměnit hůlky za cepín

– jedním z nepsaných horských pravidel je to, že s kým se do hory pustíš, s tím by ses měl také vrátit (třeba v rakvi). Dohoda může být i jiná, ale každý by měl vědět, co může od „kamarádů“ čekat.

KUDY KUDY CESTIČKA?

– vzhlední občas ke kopci, na který jdeš, nalezneš nejlepší trasu. Zkus využít maximální stoupavost pásů, klikávkou co nejméně. Obraty v prudkém svahu nejsou příjemné ani na ledu, ani v hlubokém sněhu. Dlouhé vodorovné traverzy také nejsou lahůdky. Na tvrdém sněhu to vyžaduje stoupací železa, v bořivém sněhu zkušeno a zdatného raziče a v lavinových svazích je traverz hrubou chybou.

– možná se chceš (nebo budeš muset) vracet stejnou cestou. Při výstupu proto prohlížej a promýšlej, kudy bys sjížděl. Předpokládej, že nebudeš vidět na krok. Stačí pákrát sjet do „slepé uličky“, pár-

– v traverzu drž nebo uprav hole tak, abys měl ruce přibližně ve stejné výšce. Dlouhá horní hůl by tě odkláníla od sva-
by, nabourala ti stabilitu a nepodaří se ti vyslápnout ani pěknou stopu.

– teleskopické hole vytažené do krajní polohy jsou snadno zranitelné

– šetři si pásy, někdy je lépe je sundat a jít jen se stoupacími železy nebo dokonce po botách

– každý by měl vědět o signálech, kterými žádáme letící vrtulník o pomoc, nebo naopak signalizujeme, že my jsme v pořádku. Mezinárodně platné signály, signalizované pažemi, jsou: „Y“ – YES – ano, potřebujeme pomoc (přistaňte!), „N“ – NO – ne, nepotřebujeme pomoc, my jsme v pořádku

Dejte si proto pozor na rozpuštělé mávání na vrtulníky v horách!

O pomoc v horách lze žádat také tak, že vyšleme zvukem nebo světlem 6 signálů za minutu, následuje minutová pauza a v další minutě opět 6x signál /bliknutí, písknutí/. Ten, kdo signál zachytí, odpovídá v minutě pauzy třemi signály. I tento signál můžeme vyslat nechtěně, když třeba při pohodovém plánovaném nocování ve stěně bude vidět z údolí přerušované světlo naší baterky nebo vařiče.

DOKOPEČKY

A SKOPEČKY

– prudké stoupání chce svoji techniku: všimni si, že když zatřísíš obě lyže současně, usmkleš. Vždy proto přenes dokonalé váhu jen na tu lyži, ze které se hodíš odrazit k dalšímu kroku. Nesnaž se při stoupání stavět na špičky bot. Když si pomáhaš holemi, odstrkuj se vpřed, nenadlehčuj se na nich. Jak se nadlehčíš, pás usmkle.

– krafoučký výstup se dá vyjít bez nasazování pásů – stromečkem, stranou nebo „na hůlkách“ a naopak krát-

ké sjezdíky se sjezdíjí na pásech. Při dojezdu do roviny počítej s nezvyklé silným zabrzděním, předsuň jednu nohu k dosažení stability.

– při dojezdu do roviny hned pokračuj, nezastavuj se, pokud za sebou jedou ostatní, zpravidla ve vyjeté stopě dojeď dál, než ty. Spadneš-li ve sjezdu, odkul se stranou ze stopy.

– zatáčej při sježdění na pásech přinášej riziko svléčení a ponížení pásů. Raději odšlapuj, oblouky nesmykej a neskákej.

– někdy stačí sundat jen jeden pás a sjet kopeček na jedné lyži

– při velkém spěchu se dají pásy sundat ve dvojici tak, že si dva borci lehouno na zem a vzájemně si je sundají. Odpadá rozepínání a zapínání „sichráků“ a vázání.

– před dlouhým sjezdem se vyplatí přebalit batoh (těžké věci níže a k zdům)

(povolit ramenní popruhy, bederák dolů k zadku a ostatní popruhy dotáhnout)

– šetři si jednu hranu na lyži pro případ, že se dostaneš na opravdu příměru ledové střechy. Rozlišuj proto levou a pravou lyži.

MISTŘI IMPROVIZÁCI

– hradzíčky s gumovou spojkou na přičycení pásů se občas poskoki i ztratí. Improvizovat se dá očkem z provázku, kterým se pás provlékne a přehne. Ztráta pásu je výjimečnou událostí. Není-li jiná možnost, pak se mohou kamarádi o pásy podělit (i s polovičním pásem se dá jít), nebo se dá lyže omotat před a za botou řemenem nebo provazem a spojit tyto omotávky k sobě. Velká radost to není, ale vymysleť něco lepšího!

Jak vidět, turistika na skialpinistických lyžích bylo téma na nekončící povídání. Další stránky by se daly zaplnit povídkami o technice sježdění a zatáčení, o zimním táboření, o... Raději vás skončíme, at se dostanete od čtení Dobrodruha ven, do bílých kolejí, co smějí daleko za obzor všedních dní. Přeji vám nádherné zážitky.

PETR DOUBALÍK

novým přístrojem (půjčit si ho) a naučit se s ním mistrovsky zacházet. Uspořádat závod v hledání přístroje také pro své kamarády.

– zimní táboření: dá se natrénovat za domem a je současně výborným testem veškerého vybavení. Je však nebetýčný rozdíl mezi jedním a vícenásobným přenocováním. Přetžit jednu noc a utéct domů k mamince zvládně kdejaký moudra. Teprve druhá a další noci jsou noci pravdy. Tady se pozná, kdo má mírný spáček, kdo si nedokáže uchovat rezervní oblečení a kdo místo teplého čaje cucá jenom snh.

– lyžování: skvělí sjezdáři by měli objevit také nádhru běžek, neunavitelní běžkáři at se pokusí zkrátit sjezdovky na černých sjezdovkách. A co ti, kdož doposud nesjezdovali ani neběžkovali? Ti by si měli dát pozor, možná očekávají od skialpinistické výzbroje nějaký zážrak, který nenastane, nebo si spletli název sportu!

NEŽ ODJEDETE DO KOPCŮ...

– jedete na skialp s cestovkou, nebo jste si věci popůjčovali u kamarádů? Pře-kontrolujte si kompatibilitu výzbroje: boty + vázání + mačky + nohy, lyže + pásy – nebudete líp si vyměnit malé boty za větší, obnovit oprávnění na pásech – osahajte si veškeré vybavení tak, aby vám nečinilo sebemenší potíže obsluho-

– rozmyslete si naplnění bočních kapes batohu. Nebudete v akci chtít připevnit lyže na batoh?

– na túry si připravte pár „sladourů“ do kapes, abyste mohli průběžně odhánět „žaketový“ stav

Z DENÍČKU ŠÉFA...

– netrénovaným může skialp přinést takové velikou radost, ale jen za předpokladu, že se nevzdá daleko od chalupy – hory přechází lépe vyrovnaná skupina, než parta složená ze závodníků, extrémistů, hazardérů, turistů i rekreantů – většinou se všichni zbytečně moc nabalí. Dej po pár minutách od „startu“ svlékač páuzičku

– tzv. „hra na posledního“ je skvělá pro všechny, kdož nehrají hlavní roli. Chcete-li někomu dokázat, že za nic nestojí a nic nevydrží, postupujte takto: zastavte, posvačte, opravte si drobné závady na výzbroji, odpočiňte si a ve chvíli, kdy k vám dorazí onen opožděný se nešťastník, řekněte: „XY je tu, můžeme jít.“ Později můžete hru vylepšit tak, že se zdvihnete k odchodu už ve chvíli, kdy nešťastníka spatříte na horizontu. Řka: „Už jede, můžeme pokračovat“. Silní odpočívají, nejslabší maká non-stop. Finále hry je takové, že po další příjemné pauzičce, kdy nešťastníka stále ještě není vidět, někdo z odpočívajících pravě: „Pojedme, nebo zmrznem, on nás dojede“. Perfektní hra. Taký ji hráváte?

krát kvůli tomu zbytečně navíc nasazovat pásy a je tu tma a s ní další problémy. Odhal v předstihu mnohé terénní chytáky, kulaté prohlubně, ve kterých se dá motat dokola, bariéry skalek, kterým se dá vyhnout, pokud si nad nimi podržíš výšku, boční údolíčka, která tě mohou odvést špatným směrem...

– někdy stačí pár úkroků bokem, aby se změnil snh a hned se jde líp. Vnější vývoj stínu a rozpoznávej návětrné a závětrné svahy.

– ráno a později večer snh lépe nese, přes den změkne na slunci. Vypálí se vsátavé brzo. K večeru zase stačí malé zaváhání a svah, který bylo možno nádherně sjet ještě před půl hodinkou, se pokryje ledovým škraloupem a ten ze sjezdu udělá utrpení.

VPŘED!

– nešlap stáde kamarádům na patky. Jsi-li tak dobrý, jdi dopředu šlapat stopu.

– při delší obědové pauzičce se dá ledacos z batohu dosušet, stejně tak na skluznicce vystavené slunci lépe chytanou páse, než na skluznicce, položené do posledního chvíle na snh

– v horách hodně pij, doplňuj vodu při každé příležitosti, do sebe i do lahvi

– při chůzi si povol přečky bot, šetři co nejvíc holeně, které dostávají hodně za-

Za dobrodružstvím na východ

ŤAN-ŠAN – VHT:

v okolí Chan-Tengri a jezera Issyk-kul

KRYM:

cykloturistika – hory, moře, památky v zapomenutém ráji

KAVKAZ – VHT:

s výstupem na Elbrus, vlastní program možný

AUSTRÁLIE:

známé i neznámé krásy přírody a kultura protožců

PERU:

známé i neznámé krásy přírody a kultura protožců

CK Rajbas

www.anatis.cz, e-mail: rajbas@email.cz

Jan Oděhnal, Čížovky 18, Boskovice, 680 01, tel:0501/452918, fax:0501/456020

S.E.N. Sportovně poznávací zájezdy

Pěší turistika

Sicílie • Kréta • Korfu • Gran Canaria • Dolomity • Wales • Julské Alpy • Norsko

Švédsko • Špicberky • Island • Ukrajina • Rumunsko • Maroko • Sýrie, Jordánsko

Cykloturistika

Podunají • Rakousko • Čechy • Švýcarsko • Mallorca • Malta • Kréta • Korsika

Gran Canaria • Sicílie • Korfu • Portugalsko • Bretán • Provence, Savojsko Alpy

Holandsko • Norsko • Finsko • Litva, Lotyšsko • Wales • Irsko • Skotsko

Rafting

Slovensko • Rakousko • Itálie • Francie • Španělsko • Norsko

Exotika

Čína, Tibet, Hongkong • Indie, Nepál, Sikkim • Peru, Bolívie • Mexiko, Guatemala, Belize

Mauritius, Réunion • Jižní Afrika

BAREVNÝ KATALOG zašleme ZDARMA!

S.E.N.

Korunní 79, 130 00 Praha 3, T/F: 02 / 24 25 69 99

Starobrněnská 3, 602 00 Brno, T/F: 06 / 42 21 74 68

e-mail: cksen@cksen.cz • www.cksen.cz

Na světě jsou možná hezčí treky, ale Everest je Everest. A každý, kdo má rád hory, by přeci jenom tu nejvyšší a nejslavnější rád uviděl na vlastní oči. Klasický nepálský trek k Everestu vám umožní nejen to – při troše štěstí a úsilí uvidíte zblízka i další tři osmitisícovky, řadu nádherných hor a údolí a poznáte život slavného kmene Šerpa. Následující řádky jsou určeny pro ty, kteří tento trek chtějí podniknout, a to zvláště na vlastní pěst. Obsahují obecnější zkušenosti a rady člověka, který jej prošel sám. Přesné itineráře cesty a další informace pak můžete doplnit v četných podrobných průvodcích.

SÁM, NEBO S CESTOVNÍ KANCELÁŘÍ?

První otázka, kterou musí každý dobrodruh před cestou řešit. Obojí má řadu výhod i nevýhod. Začneme výhodami putování osamělého trekaře.

V prvé řadě zkušený putník ví, že sám na cestě vnímá přírodu a okolní svět intenzivněji. Musíte se ze sebezáživných důvodů neustále soustředit a přitom si užijete i vaše estetické citění. Navíc jste v rámci možnosti maximální svobody, což kromě příjemných pocitů volnosti a sebedůvěry přináší i řadu praktických výhod: můžete jít, jak rychle chcete, jíst a spát tam, kde se vám to líbí, odbočovat z vytyčených tras podle momentální situace a náklady a počkat na lepší počasí tam, kde to stojí za to.

Další výhodou je, že se při vysokohorských trecích můžete aklimatizovat přesně podle potřeb vašeho těla! To je neocenitelné. Každý se aklimatizuje jinak. Někomu je špatně, když přijde do 3000 metrů nad mořem, ale poté je po úvodním šoku již v pořádku. Na někoho to přijde v 5000 m. Každý potřebuje jiný režim zastávek a výškového postupu. To předem daný a z úsporných důvodů většinou rychlý postup cestovních kanceláří neumožňuje. Výsledkem jsou pak velmi četní zvracetí či kašlající klienti cestovky, kteří s točící se hlavou scházejí dolů (v lepším případě po vlastních nohou) ze 4000 nebo 4500 metrů, aniž by viděli to, za co dali desetitisíce korun. Přitom by třeba stačil den aklimatizace navíc, pro který však již není v programu cestovky místo.

Jsou však zde i další, čistě praktické plusy osamělého putování. Můžete třeba při vhodné konstelaci dosti ušetřit, dle svých odhadů tak 25 až 35 % ceny cestovky. Můžete se také rozhodnout o své cestě prakticky z týdne na týden, neboť k odletu potřebujete pouze sehnat letenku a peníze – víza koupíte v Nepálu na letišti a trekking permyty či místní jízdenky vám za cca 200 Kč ochotně do dvou dnů zařadí řada z četných cestovních kanceláří sídlících ve čtvrti Thamel v Káthmándu.

Přitom všem se osamělý putník vůbec nemusí obávat osamělosti. Právě naopak. Na cestě jednak stále narazíte na domorodé obyvatele, kteří jsou zvláště v první části treku poměrně komunikativní. (Trek k Everestu bohužel není žádným výletem do divočiny, snad kromě vrcholových partií Sagarmathského národního parku. Stále procházíte vesnicemi či potkáváte skupiny nosičů všeho možného). Rovněž pak rozhodně nebudete zdaleka jediným cizincem, který trekuje sám. Za svou cestu potkáte pestrou směsici dobrodruhů (i dobrodružek) z celého světa, a tak prakticky každý večer trávíte s někým v diskusi nad čajem v lodži. Jednou třeba s Novozélandanem probíráte karatist prstů přistavnímu ruváči, poté si zahrajete šachy se Švýcarem nebo probíráte s anglickou učitelkou jejího nového chlapce, ragbistu z Austrálie. Anebo kecáte se dvěma Američkami (ty chodí zásadně ve dvou), které znají z knížek všechny Američany, co kdy ležly na K2 a nyní mří do základního tábora k Everestu, aby poznaly Američany, co lezou na Everest. Můžete i probrat se šikmookým Američanem z Los Angeles pěstování jaků, které přijel pro svou diplomovou práci na tři měsíce studovat.

Společenská, „mezinárodní“, stránka věci je tak kupodivu silnou stránkou osamělého putování k Everestu, neboť cestovatelé ve skupinách majídaleko větší tendenci uzavírat se do své komunity.

Osamělé putování má však samozřejmě i své zvláštní nároky:

– musíte dobře znát své fyzické schopnosti a to, zda odpovídají zvolenému harmonogramu cesty. Musíte vědět, že jste schopni jít i s bolavým břichem, s teplotou, špatně najezení, vyhublí a při špatném počasí. Zvláště v první části treku totiž nečekejte žádnou velkou lékařskou pomoc, ani nezištnou pomoc místních. V případě potíží si sice můžete najmout nosiče zavazadel, jakmile však místní vidí váš stav, ceny závatné rostou. Je také možné zůstat a léčit se sám v nějaké vesnici, tím ale riskujete propadnutí rezervované letenky a tím pádem velké potíže a dodatečné finanční náklady v těchto krajích s tím spojené.

– ve vyšších polohách musíte být nestranně opatrní s vaší aklimatizací. Zatímco klienti cestovky běžně ulehají ke spaní s točící se hlavou a s vírou, že to do rána přejde (a když ne, tak že je něco snese nebo zavolá helikoptéru), vy si něco takového nemůžete dovolit. Pokud nemáte dlouhodobé zkušenosti se svojí aklimatizací ve velkých výškách, pak, jakmile se necítíte ve své kůži, musíte se raději sebrat a sejít dolů. Třeba jen o 200 výškových metrů, což už neuvěřitelně pomáhá. Musíte však mít sílu po dni šlapání a s točící se hlavou sebrat se a jít. Nikdo vám nebude pomáhat a když, tak za velké peníze. Připomínám, že proto,

raději do Lukly a poté jdou procházkovým tempem několik dní nalehko do základního tábora pod Everestem. Materiál odnesou nosiči. Některé výpravy však dokonce až do základního tábora doletí vrtulníkem. Už v tom je vidět rozdíl mezi hodnotou výkonu tehdejších borců a dnešních technosupermanů „překonávajících lidské možnosti“. Ale to jsem odbočil.

My jsme trekaři, chceme se pořádně projít zajímavou přírodou, to vše s vlastní výbavou na svých a ne Šerpových zádech. Jedeme tedy místním autobusem z Káthmándu na východ zhruba 12 hodin do Jiri, což je nepříliš čistá vesnice, a níž končí silnice. Odtud se ráno vyrazí nejdříve na východ a po několika dnech se zatačí na sever k Everestu – tedy přesněji k základnímu táboru pod Everestem ve výšce asi 5200 metrů na mořem, což je nejsevernější (nikoli však nejvyšší) bod, k němuž lze na tomto treku dorazit.

Od vesnice Khari Khola až k Lukle jdete poprvé a naposled na treku souvislým rododendronovým lesem, na jaře nádherně kvetoucím.

Kongde Ri (6187 m n.m.) při pohledu z ranního Namche Bazaru. Je to jedna z četných šestitisícovek, které můžete na treku vidět.

aby letěla helikoptéra do Káthmándu, by kvůli vám musel někdo odejít do většího vzdálených míst s telefonem a složit zálohu 3000 amerických dolarů.

Z toho všeho vyplývají i speciální požadavky na vaší lékárnu, pěnížení hotovost a vybavení. Budete mít proto i těžší batoh než klienti cestovky, jimž navíc část nákladu povětšinou nese najatý Šerpa.

– nezbytností pro osamělé putování v těchto krajích je alespoň průměrná znalost angličtiny, což je jazyk, který zde ovládá nějakým způsobem téměř každý. Jiné řeči nejsou univerzálně použitelné. Nejvyšší úroveň tohoto jazyka přitom potřebujete při byrokratických jednáních (letišti, letenky, případně potíže s úřady), pro běžnou konverzaci s místními na treku vám postačí 100 základních slov.

– musíte mít pochopitelně i alespoň průměrné schopnosti orientovat se podle mapy (tu lze koupit v případě ztráty i na cestě).

To by bylo několik podnětů k zamyšlení, zda jít na vlastní pěst (můžete jít i v menší samostatné skupince), nebo s cestovkou. A nyní několik konkrétnějších postřehů. Začneme přeci jenom tím, co vás vlastně čeká.

TREK JIRI-EVEREST

Když britská expedice, v níž byl Edmund Hillary, mířila v roce 1953 k Everestu, čekala jí několikátýdenní cesta údolím, než se vůbec dostala do Šerpského střediska Namche Bazar. Dnešní horolezci, pokoušející se o Everest, doletí le-

Na cestě z Namche Bazaru projdete toto hluboké údolí Dudh Kosi, a to buď přímo podél řeky, nebo vysoko po úbočích.

Jako osamělý trekaři si přitom můžete tento klasický a úřady vymezený trek projít celý, což je další výhoda oproti klientům cestovky. Ty totiž dnes, po vzoru západních cestovky a horolezců, vozí klienty letadlem z Káthmándu do Lukly (2800 m n.m.), vesnice ležící před hranicí Sagarmathského národního parku (místními je tato oblast nazývána Solo Khumbu), v němž leží Everest. V Lukle je šikmá kamentá přistávací plocha. Tím cestovky tento klasický trek zkrátily zhruba o dvě třetiny. I proto lze trek rozdělit na dvě části – z Jiri na úroveň Lukly (ta leží vpravo nahoře od trekařské cesty a pokud se nechcete vracet zpět leteadlem a zamluvit letenky, nemusíte do ní jít). Druhá část se pak vine zhruba od Lukly na sever k Everestu a prakticky celá leží vpravo nahoře od trekařské cesty, ale i četnosti turistů a tudíž i dražotu.

ČÁST JIRY-LUKLA

Jedná se o trek předhřímí hlavního himálajského hřebene, který vede dosti členitým terémem, hlubokými údolím a sedly, zhruba mezi 1600 a 3500 m n.m. Právěšení je zde značné, takže si tu „máknete“ mnohem více než později v samotném národním parku, kde jdete prakticky stále jen nahoru. Na tomto treku najdete několik zajímavých i slabších míst. K těm slabším patří hned jeho úvod od Jiri po sedlo Deurali, což je cesta dvěma údolím, vedoucí prakticky nepřetržitě souvislými hinduistickými vesnicemi.

Ty jsou dosti podobné rumunským římským ležením. Příroda začíná až ve jmenovaném sedle, v němž současně přicházejí do buddhistické oblasti osídlené Šerpy. Poznate podle prvních modlitebních kamenů i trochu větší čistoty. Do názuk skutečné divočiny se dostanete však až v nejvyšším bodě této části treku, v sedle Lamjura (3500 m n.m.), kde je pusto, jsou tu nádherné výhledy na Hímalaje a rostou tu první souvislejší háje s občasnými rododendrony.

Z tohoto sedla se spustíte hluboko do údolí a dojdete do vesnice Junbesi, což je rozhodně nejmalebnější obydlené místo celého treku (snad s výjimkou zvláštního kouzla Namche Bazaru). Junbesi je vesnice téměř alpského rázu a najdete zde ubytovnu předčící mnohé alpské vysokohorské chaty. Krásná místa je podtržena klášterem nad vesnicí a bílou šestitisícovkou Numbur, která se tyčí nad hřebem.

Z Junbesi se po přejití dalšího údolí a sedla dostanete do hlubokého údolí řeky Dudh Kosi, která již vytéká od severu z národního parku. Přejdete jí a vylezete na ostroh do vesnice Khari Khola. Cesta z Khari Kholy do Lukly vede pak vysoko po úbočí údolí Dudh Kosi a je rozhodně přírodně nejkrásnějším místem této části treku. Skýtá vám nejen pohledy na četné bílé šestitisícovky a šestitisícovky, ale v jarní sezóně i na tisíce rododendronových květů, protože jdete poprvé a naposled na treku hustým rododendronovým lesem. V údolí pod sebou pak vidíte modrou stuhu řeky. (Pokud jste přeci

jen letěli z Káthmándu do Lukly a máte trochu času, doporučuji se vrátit a projít alespoň část této cesty).

Trek z Jiri do Lukly nebo do Namche Bazaru (pokud Luklu minete) se dá při osamělém putování nebo putování v malé skupině zvládnout za čtyři dny, a to třeba v těchto distancích: Jiri–Kenja, Kenja–Junbesi, Junbesi–Khari Khola, Khari Khola–Lukla (Namche Bazar). Znamená to v průměru vstávat v šest hodin, před sedmou vyrazit a docházet po páté hodině odpoledne. Cestou si stačíte v pohodě prohlížet krajinu, fotit, svačit i obědvat, pobavit se s místními i vykoupat se ve řece. Za čtyři dny vyšlapete nahoru přes 6500 výškových metrů.

Toto tempo vám mimo jiné zabezpečí obdiv a respekt místních nosičů a chatařů. Otázky na to, jak dlouho treky úsek jdete, jsou totiž velmi časté. Síla a vytrvalost se zde cení a soutěžlivost v tomto směru mezi místními zřejmě kvete. Na schopnosti cizinců se zjevně dívají svrchu. A tak vás potěší, že poté, co jim sdělíte své tempo, obdivně řeknou svoje oblibitá „stróng mén“. Je ovšem pravda, že jeden z nosičů mi nabízel v Jiri, že mi odnese batoh a doveďe mě do Lukly za dva dny. Na otázku, zda půjdeme i v noci, se jen zasmál. Místní mají smysl pro humor. Za cestu chtěl přibližně 200 Kč.

Je třeba v této souvislosti připomenout, že tato část treku vede po obchod-

ní cestě z Jiri do Namche Bazaru, takže na ní potkáváte neustále skupiny nosičů pomalu nesoucích své nesluté náklady. Ty jim leží na zádech upevněné silnou páskou přes čelo. Průměrný náklad činí tak 45 až 60 kilogramů. Cesta z Jiri do Namche jim trvá asi osm dní každodenního pochodu od časného rána do setmění. Cestovní kanceláře a tištění průvodce ji mají většinou rozplánovanou na sedm dní.

ČÁST LUKLA-EVEREST

Od Lukly pokračujete směrem nahoru hlubokým údolím Dudh Kosi. Od této chvíle prakticky do vrcholových partií treku, tj. do výše 5500 m n.m. poblíž Everestu, stále stoupáte. Kousek za Luklou vstoupíte do Sagarmathského národního parku, zde se registrujete a kontrolují vás trekking permit, čili placené povolení k treku. Z Lukly do Namche Bazaru (3440 m n.m.) lze dojít pohodlnou chůzí za necelý den.

Tato druhá část treku, jak jsem již naznačil, přináší oproti první části několik změn. V prvé řadě je zde více turistů, které vyplývají letadla v Lukle. Jedná se hlavně o skupiny cestovních kanceláří. Za druhé je zde zralejší dráze, a to tím více, čím výše jste se dostali. Zatímco doposud jste platili za nocleh v nejlepší lodži tak pět až deset Kč za noc, za oběd 20 korun a za 1,5litrovou láhev minerálky 20 Kč, nyní dáváte za noc v průměrné lodži 50 až 100 Kč, 50 Kč za teplo jídla a 80–100 Kč za minerální vodu (vše přepočítáno z nepálských rupií).

Slavné šerpské středisko Namche Bazar (3440 m n.m.) je od Everestu vzdáleno přibližně dvacet kilometrů vzdálnou čarou.

Mění se i charakter vašeho pochodu. Protože jdete prakticky stále nahoru, nemůžete již kvůli aklimatizaci jít takové „fláky“ jako doposud. 500 až 600 výškových metrů (raději i méně) by mělo být vaše denní maximum. A to při stálém stoupání zkušený turista zvládne za 2 až 3 hodiny pohodlné chůze. Rychlost vašeho postupu proto nyní záleží hlavně na vaší aklimatizaci.

Přítom nezapomínejte, že se jedná o trochu jiný druh aklimatizace než třeba v Alpách. Tam vylezete i do velkých výšek, ale v naprosté většině případů jdete hned zase dolů. Rozpohybované tělo přítom nemusí ani cítit potíže. Zde, ve výšce, kterou dosáhnete, musíte i strávit noc. A to je velký rozdíl. Točeni hlavy a další příznaky horské nemoci totiž mohou přijít třeba dvě až tři hodiny po příchodu, což už může znamenat večer, často i noc, kdy jsou nehorší podmínky na urychlený sestup dolů.

Jděte proto co nejpomaleji, hodně se zastavujte na čaj, prohlížejte krajinu a fotte, případně dělejte co nejvíce poznávacích odboček v dané výšce. Fotit je opravdu co. Od Lukly, jak jsme již řekli, jdete podél Dudh Kosi, přes kterou vedou četné visuté lávky, dnes již většinou ocelové. Nad vámi se objevují po obou stranách neslutné stěny zasněžených pětistícůvok a šestistícůvok. Poté – to jste již vešli do národního parku – cesta opouští řeku a stoupá k Namche Bazaru, nenapodobitelnému středisku šerpů, sevnému v kotli. Z Namche, kde asi přespíte, vyrazíte nejspíše hlavní trekařskou cestou (jsou možné i málo chované alternativy) směrem na světověznámý klášter Tyangboche. Již kousek za Namche se vám přitom otevře nádherný pohled na Everest, Lhotse a překrásnou horu Ama Dablam. Vypláti se vám proto přivstát si a fotit. Ještě před klášterem Tyangboche lze odbočit nalevo na Gokyo, odkud vede mj. uzavřená cesta k základnímu táboru pod Cho Oyu. Odtud se jde na průsmyk Chola la (5420 m n.m.), z něhož můžete vidět velkolepé panorama celého národního parku i okolních Himalájí, mimo jiné i osmitisícovky Everest, Lhotse, Cho Oyu a Makalu (teno průsmyk však bývá často zasněžený, a proto se doporučují mačky).

Pokud jste neodbočili na Gokyo, jde o hlavní trekařskou cestou na klášter Tyangboche, poté přes Pheriche do osady Lobuche a Gorak Shep, které tvoří několik pasteveckých lodžii ve výšce 4930 a 5290 m n.m. Gorak Shep leží přímo pod volně přístupným trekovým vrcholem Kala Pattar – 5545 m n.m., z něhož vidíte zblízka Everest. Uvidíte z něj také základní tábor pod Everestem ve výšce asi 5300 metrů u ledopádu ledovce Khumbu, kam rovněž můžete dojet. Za zmínku rovněž stojí odbočka na Chhukung, kousek před Pheriche, což je osada ležící v údolí napravo od cesty k Everestu pod obrovitou jižní stěnou Lhotse, ve výšce asi 4700 m n.m. Odtud se také vyrazí ke známému trekovému vrcholu Imjatse (Island Peak) (6189 m n.m.) a přes sedlo Amphu-Lapcha k dalšímu vrcholu Mera Peak (6421 m n.m.). Tyto vrcholy (stejně jako další placené trekkingové vrcholy) si můžete zaplatit v Káthmándú a jejich sólové zdolání (zvláště Island Peaku) vyžaduje již nikoliv sólového trekaře, ale spíše sólového horolezce. Je rovněž časově náročnější.

To vše však bylo opravdu jen letem světem pro lehčí navnadění. Podrobnější informace, čítající řadu stran, vyčtete z map a příslušných průvodců. Nyní k dalším zkušenostem.

HYGIENA, STRAVA, PÍTÍ

Jsou věci, které vám skoro žádný cestovatel ani prospekty cestovních kanceláří neschází. Z cestovatelů máte například dojem, že Šerpové jsou div ne lidem popofitních, věčně usměvavých a nezištných andělů. Skutečnost je ovšem prozaická, stejně jako všude na světě. Najdete zde sympatky i vypočítavce všech možných zaměření. Z perspektivy zase nabudete přesvědčení, že Nepál je rájem malebných výjevů, obydlí a krajin ušetřených civilizací výdobytků. Na místě však zjistíte, že třeba Káthmándú je dalším z četných případů, jak civilizací produkty – auta, materiály a haraprádi všeho druhu – zaplavily na ně nepřipravené „děti přírody“.

Středoevropské, německo-rakouské čistotě holdující jedinci pak zase mohou být překvapeni značnou špínou a nepřilíhčnými podmínkami v těchto krajích. To s sebou spolu s příslušnou zeměpisnou šířkou samozřejmě přináší i bacioly všeho druhu. Platí to pro Káthmándú a dvojnásobně pro venkov, kde soužití s domácími zvířecími všeho druhu je běžné a hygiena v našem smyslu (např. umývání rukou či nádob) se vyskytuje jen sporadicky. Do některých kuchyní je lepší ani nenaházet!

Na treku, zvláště jdete-li sám, je proto naprosto nezbytné dát si velký pozor na jídlo a pití.

JÍDLO. Některé západní cestovky i horolezecké expedice platí armádu nosičů s kuchaři, kteří nesou a připravují vlastní stravu. Většina trekařů se však samozřejmě stravuje z místních zdrojů. Četné čajovny a lodžie nabízejí poměrně širokou škálu jídel. Mnohým z nich je lépe se vyhnout, počínaje masem, někdy i vejci a koňčím čerstvou zeleninou. Opatrně je opravdu na místě – potkal jsem několik západních sólistů, kteří se optimisticky cpali vším možným a poté kvůli boles-

tem břicha, zimnici a celkové slabosti skončili hned druhý nebo třetí den treku na několik dní v příslušné lodži. Protože většina z nich neměla čím se léčit, byli nuceni navštívit místního lékaře. Ten jim předepsal své jediné prášky, které měl právě v té době k dispozici. Bylo jedno, na co jsou.

Pokud budete opatrní, nemusíte mít ovšem za celou dobu pobytu jediný problém se žaludkem. Opatrnost v tomto směru má však i své nevody. Jste omezeni na čínské a české polévky, italské nudle, chleby, bramborové směsky, různé placky, čokolády. To není strava příliš výživná a ztrácíte při ní váhu. Já za 14 dní ztratil 9 kilogramů, na čemž se samozřejmě podepsalo i vydávání kalorií na cestě. Navíc po deseti dnech to jídlo už nemůžete ani vidět. Doporučuji každodopádně vzít co nejvíce vitamínů a minerálů všeho druhu. Často doporučovaná šiška suchého salámu je trochu diskutabilní záležitost – v tropických vedrech může chytout plíseň a navíc vám ji na různých místech okousou myši.

PÍTÍ. Vodu z přírodních zdrojů samozřejmě nelze neupravenou pít. Všude na cestě se pase spousta bůvolů a jaků, a to až do výše 5000 metrů nad mořem. Zbývá vodu čistit chemickými či dalšími filtry (se všemi výhodami a nevýhodami takto upraveného pití), vodu přeřařovat nebo v různých formách kupovat. Přeřařování je poměrně bezpečné jen v nižších polohách. Ve vyšších, jak známo, se voda vaří při méně než 100 °C, což zdaleka nemusí stačit na zničení místních bakterií. Kupovat čaj je levné, ale ani zde se nevyhnete jistému riziku, neboť čaj stojí celý den na kamnech a spíše, než by se vařil, se přehřívá. Kupovat minerály v PET lahvičkách je proto zejména nejbezpečnější (ovšem i nejdražší), ale musíte vždy zkontrolovat, zda je láhev originálně uzavřená. Různí ztráci vám totiž s chutí prodají láhve s vodou z řeky.

Pít se každopádně musí, s rostoucí výškou více, a tak závisí na vašem výběru a míře rizika, což chcete vypěstřit, co to bude.

LÉKÁRNA. Osamělý poutník musí samozřejmě nést kompletní lékárnu, která kromě běžných léků obsahuje i něco silnějšího na žaludek, vlastní injekční stříkačka a antibiotika na plicní choroby. Je totiž velmi pravděpodobné, že chytne nějaký kašel, zánět průdušek a podobné plicní radosti. Je to s podivem a neodpovídá našim představám, ale ve větších výškách naprostá většina Šerpů neustále kašle a chrchlá. Dělalji to bez obalu na plně plíce. (Možná na to má vliv i neustálý pobyt v neuvěřitelně zakouřených kuchyních.) Zvláště ve vyšších polohách, kde žijete s místními na společných pokojích a trávíte večery u kamen ve společenských místnostech, jste proto neustále zaplavováni proudem plicních baciol, na které vaše, v té době již poněkud vyhublé a vyštavené tělo, není zvyklé. Antibiotika na případné plicní potíže jsou proto často neocenitelná a je vhodné před odjezdem nějak si nechat lékaře doporučit. Zásadou je také nechat se očkovat, alespoň proti hepatitidě A.

VYBAVENÍ

V lodžích, což jsou soukromé ubytovny, dostanete většinou vlastní pokoj i s povlečenou postelí. Pro spaní potřebujete tedy pouze spacák. Protože ve vyšších polohách je v noci poměrně zima, měli byste si v zájmu dobré regenerace vzít spacák dimenzovaný alespoň na 0 °C (na čím nižší teplotu, tím lépe). Boty stačí jedny, pevné pohorky. Občlekněte je v Alpách nebo ve Vysokých Tatrách. V Namche jsou v případě nouze sportovní obchody dobře vybavené všemožným materiálem, který tu zbyl po trekařích a horolezeckých expedicích.

Z toho všeho vyplývá, že pokud neseťete svoje potraviny a stan, mnoho toho vlastně z batohu nepotřebujete. Já jsem nesl cca 15kilový batoh, z něhož ovšem tři kila dělalo fotovybavení a něco spolků lehký cepin a mačky. V podstatě mi nic nechybělo, už proto, že větší část treku, až do výšky nad 4000 metry, jdete většinou v krátkých kalhotách a tričku.

Jednou z možností je rovněž spát ve vlastním stanu, což praktikují někteří trekaři létající do Lukly a poté jdoucí naho-

ru do národního parku. V této cestovní kombinaci to má své výhody, neboť těžký bál (případně i s vařičem) nesete kvůli aklimatizaci jen malé úseky cesty. Spát ve stanu má své plusy. Jste blíže k přírodě a pravděpodobně se i lépe aklimatizujete. Na druhé straně musíte počítat s tím, že nespíte v úplné přírodě, ale na vyhraněných místech vedle lodžii a jste vesměs obklopeni pasoucími se jaky. Na treku z Jiri do Lukly však mít stan není příliš obvyklé – už kvůli tíže batohu a omezeným možnostem, kde stanovat. Stavěním a bouráním stanu, případně vařením, jste samozřejmě i časově omezeni.

NEBEZPEČÍ, POTÍŽE

S největšími byrokratickými potížemi se setkáte při vyřizování letenek. Před odletem z Káthmándú je totiž třeba u příslušné letecké společnosti potvrdit, že skutečně ve vámi již rezervovaném termínu odletíte. Mohlo by se stát, že vaše místo mezitím přidělili někomu jinému.

Nebezpečí spojená s pobytem v horách jsou podobná jako u ostatních horstev, není třeba se jimi zde podrobněji zabývat. Na jedno je však třeba upozornit. Pohybujete se v poměrně divokých krajích, kde vaše zmizení zaznamenají úřady třeba až po měsíci. Proto se doporučuje chodit za denního světla, to jest zhruba od šesté hodiny ráno do šesté večerní (jste již o hodně blíže rovníku). To je bezpečné, neboť na cestě se stále pohybují turisté, místní a nosiči. Je nutné si uvědomit, že ačkoli jdete v otrhaném tričku a nemáte třeba ani tolik peněz, v očích místních jste stále velcí boháčci. Z vaší hotovosti by jste mohli jedna rodina žít celý rok.

Zřejmě nejnebezpečnějším okamžikem treku bude vaše cesta autobusem z Káthmándú do Jiri. A to v okamžiku, kdy se řídíte po 10 hodinách pomalého stoupání přehoupne přes nejvyšší sedlo a začne se svým superstrojem závodit a předjíždět se v prudkých zatáčkách dolů s jiným autobusem.

JARO NEBO PODZIM?

Přestože někteří chodí na trek i v letních monzunových deštích, aby nepotkali tolik turistů, myslím si, že turisté oproti místním tvoří jen zlomek lidí, které potkáte. Otázka většiny trekařů tedy zní, jestli jít na jaře nebo na podzim. Já jsem šel na jaře a musím přiznat, že opravdu, jak se praví v průvodcích, většinou ráno bylo krásné, ale kolem desáté hodiny dopolední padl na vysoké hory opar, takže viditelnost na dálku byla horší. Vyrazil jsem asi 12. dubna a lidé, kteří jsem potkával, tvrdili, že týden předtím bylo slunečno a bylo vidět krásně celý den i v nejvyšších polohách.

Na druhé straně se lidé v poslední podzimní sezóně vrátili ze zářijového treku, aniž by viděli Everest, ale dokonce ani Ama Dablam (podzim by měl být sušším obdobím s dobrou viditelností). V živé paměti je rovněž sněhová kalamita na Gokyo v pozdní podzimní sezóně před několika lety.

Je tedy spíše otázkou vlastního výběru a štěstí, kdy přejete se na trek vypravít. Poutníci na vlastní pěst mají samozřejmě možnost nechat si určitou časovou rezervu a na příslušném místě počkat na lepší počasí. K treku začínajícímu v Jiri patří na jaře, jak již bylo uvedeno, i průchod kvetoucími rododendronovými háji. V jarní sezóně je i méně turistů.

MILOŠ KUBÁNEK

Vrcholové partie treku. Cestou k osadě Gorak Shep, vedoucí podél mořany ledovce Khumbu, se objevují vrcholy sedmistícůvok sousedících s Everestem, mj. ostrý vrchol Pumori (7145 m n.m.).

Pohled na Everest (pyramida vlevo) z 5545 m vysokého vrcholu Kala Pattar. Ostrý jehlan v popředí je Nuptse (7896 m), který zakrývá osmitisícovku Lhotse. V levém dolním rohu ledovec Khumbu.

ALJAŠSKÝ ZÁVOD ZLATOKOPŮ

Loni v červnu se na území Aljašky a Yukon Territory uskutečnil druhý ročník extrémního vytrvalostního závodu „Dyea to Dawson“. Trasa závodu kopíruje cestu zlatokopů od mořského pobřeží ke zlatonosným polím řeky Klondike. Jak jsme vás již dříve upozornili, zúčastnili se jej i dva Češi – Stanislav Hajský a Robert Kazík. A byli úspěšní, jak se můžeme dozvědět z reportáže druhého z nich.

Hlavní ideou závodu bylo přiblížit závodníky co nejvíce situaci, jaké byli vystaveni někdejší zlatokopové. Trasa závodu vede od moře přes 1200 metrů vysoký Chilkootský průsmyk, dále až k břehům Bennettského jezera a poté po vodě přes jezera a po řece Yukon do Dawson City. 65 km přes hory, 960 km po vodě, celkem 1025 km, to vše v lidu prázdné divočině. Po celé trase závodu jsou vyznačeny pouze čtyři místa, kde mohou závodníci dostat potraviny od svých realizačních týmů. Oba členové týmu nesou batohy minimálně 25 kilogramů těžké s povinnou zlatokopeckou výbavou, ve které nechybí např. 2 kila hřebíků, kladivo, lopata, sekýra, mouka, slamina, fazole, sušené ovoce a další před sto lety nezbytné doplňky tehdejšího dobrodruha. Mimo to musí každý nést potraviny pro dobu závodu, výbavu pro nouzové přežití, signální pistolku se světlicemi, kompas, mapu a nůž.

Legendární Chilkootský průsmyk.

Závod startuje na břehu moře v místě, kde kdysi byl rušný přístav města Dyea. Asi po dvaceti kilometrech začne cesta strmě stoupat nad hranici lesa k vrcholu průsmyku. Startuje všech 55 týmů současně. Počet týmů je omezen, je to podmínka správy Národního parku Chilkootský průsmyk. Na startovní listině můžeme najít všechny přední závodníky z minulého ročníku, nejlepší kanoisty-maratonce z USA a Kanady, Němce, Švýcary, Angličany, Ir, Jihofrancouz, Novozélandy, Francouze a také Lucii a Maťu Mišíkovi z Bratislavy, startující v kategorii smíšených dvojic.

Vyrazili jsme se Standou jako věří o po několika kilometrech jsme se dostali do čela pelotinu. Běžím jen v botaskách, Standa má na nohou své oblíbené sandály. V prvním stoupání zpomaluujeme tempo. Tých tisíc kilometrů před námi je opravdu desítek kilometrů. Na desátém kilometru nás dohání tým z Alaberty. Oba jeho členové jsou biatlonisté, jeden z nich se narodil v Čechách. Chvilky běžíme spolu, ale pak se dostávají před nás. Na sedmáctém kilometru mě začíná prude bolet kolenní vazy. Toho jsem se obával. Při velkém zatížení se mi občas ocváží. Začínám kulhat a v následujících pěti kilometrech se před nás dostávají další tři týmy.

Na vrcholu průsmyku je povinná kontrola vybavení. Tak jako před sto lety i dnes kontroluje příslušník Kanadské jízdní policie předepsané vybavení každého jednotlivce. Při kontrole využívám čas a nechám si od Standy pchnout do každého kolene dva kubyk mezokainu. Už při prvních krocích ale zjišťuji, že to moc nepomohlo. Visím na lyžařských hůlkách jako na bradlecích a brodim se sněhem. K jezeru zbývá jen pětadvacet kilometrů.

Na břehu jezera Bennett si každý zlatokop postavil člun a pokračoval dál po vodě. My to dělat nemůžeme. Organizátoři závodu sem po staré železnici dopravili naše kanoje, které čekají na závodníky, vzorne seřazené podle vylosovaných čísel. Kanoje pro tento závod musí vyhovět předpisům pro kanoistické maratony, které se jezdí na severoamerickém kontinentu: délka lodě max. 5,30 m, šířka min. 83 cm, hloubka min. 40 cm. Většina z nich jsou velmi rychlé, něco mezi indiánskou a lodí pro rychlostní kanoistiku.

Závodníci čekají již jezera za sebou o celkové délce 130 km a padesátikilometrový úsek řeky, než se dostanou do osady Whitehorse, kde je první povinná zastávka.

Na Bennettu čekala všechny závodníky kontrola vybavení a také povinná lékařská kontrola. Zatímco nám převažují batoh, přijde ke mně lékař s fonendoskopem na krku. „Prej Tě bolí koleno?“ vyztívá. „Bolí, no“ „V lodí ho nebudeš potřebovat.“ „Taky si myslím.“

Zalézáme do kanoje, nasadíme povinnou „špricku“ (krytí lodě, aby případná vysoká vlna neposlala loď ke dnu) a vyrazíme. Před námi je 40 km jezera Bennett k prvnímu „supply pointu“, místu, kde pořadatelé povolili zásobení jídel na další cestu. Ačkoliv se snažíme jet rozvázněně (tak dlouhý závod jsme ještě nejeřli), brzy předjíždíme první soupeře. Nedělám si ale moc velké iluze, průběžně ztráta 2,5 hodiny na vedoucí dvojici je příliš velká.

Doma jsem dlouho přemýšlel a konzultoval otázky stravy při tak náročném závodě. Nakonec padlo poměrně jednoduché rozhodnutí. Rychlé cukry. Každý jsme se proto vybavili ledvinkou napěchovanou rozinkami smíchanými s kokosem a hroznovým cukrem. Pokud by se přejedly, máme s sebou ještě pytlík slaných prefiků. K pití jsme přeběžně míchali iontový nápoj, občas magnesiový preparát pro regeneraci svalů a spe-

ciální nápoj proti spaní Ascocfin (složený výhradně z kofeinu, nikotinu, vitamínu C a B). Realita byla poněkud odlišná. Během přeběhu hor se nám rozinky tak dokonale přejedly, že žaludek raději předstíral, že nemá hlad. Jako největší delikatesu jsme na prvním zásobování jídelm slupli chleba se salámem a čaj s citronem. Poslední dva dny na řece jsme pak čerpalí „pomalou energii“ výhradně z kofeňnéného, sušeného losho masa, které nám daroval kanadský lovec českého původu Petr Židek, a chlebě s salámem.

U ostatních byla situace poněkud jiná. Zatímco někteří dávali přednost sušenému stávu, jini žili na čokoládě. Dva profesionálně Landick/Carriere zase jedli výhradně pilulky a zajížděli je jakýmiś amarynou od firmy PowerGrade v balení podobném pytlíčkovi samponům. Přejeli jsme jezera Bennett, Tagish a Marsh. Máme za sebou prvních 150 km. Řeka by tu měla začít tít. Ale nějak neteče. Je pět hodin ráno, celou noc pršelo a foukalo. Na rukou se odtrhávají první puchýře. Sním o rukavicích v batohu. Máme za sebou 24 hodin závodění a i naše mozky tu mají dost. Už pět hodin nikdo nepromluvil. Pádlujeme. Do Whitehorse je to ještě 40 kilometrů. Tam poprvé zastavíme.

Do Whitehorse jsme dorazili dopoledne, zničení na těle i na duši. Tato pauza je nejdelší, musíme tu zůstat plyných dvanaáct hodin. Když se po šesti hodinách spánku zkusím postavit, začínám pociťovat čerstvé naklepaného řtíku. Začínají se objevit staří známí – bolesti ramen, slach v zápatí... A to máme před sebou ještě 770 km. Nasedáme do lodí a přichází manželka našeho kanadského sponzora. „Máte Motrin?“, ptá se. Když zavrtíme hlavou, naspje každému hrst pilulek do přední kapsy ledvinky.

Podle loňských vítězů bylo naprosto nezbytné se dobře zásobit preparátem zvaným Motrin. Tuto kanadskou obdobu nášeho Iburprofenu pojídali i obrovských dávkách, údajně proti bolestem svalů. Na nás přišly tyto problémy na 450. kilometru. Bodavé bolesti v ramenech a postupně i ve svalch změny techniku našeho pádlování k nepoznání. Nahrbení a zkrivení se snažíme ulevit nejvíce namáhaným částem těla. Postupně jsme vyzkoušeli všechny možné preparáty proti bolestem, Motrin, Iburprofen, prášky proti revmatickým bolestem apod., všesmě bez účinku. Nakonec se ukázal jako nej-

lepší lék starý známý Acylpirin. V závěru závodu jsem jej svačil skoro každou hodinu s daleko nejlepšími efekty.

Výsledkem požívání hromady prášků a únavy byly halucinace většiny závodníků. Jeden kanadský tým lčil děsivé příběhy, které se jim zjevovaly z oblohy a vodní hladiny. Švýcary prý jakoby někdo honil po řece s motorovou pilou. Standa Hajský jednou v hlubokém lese prý viděl náš doprovod – Dádu, což nebyla zase tak strašná halucinace.

Mezi Whitehorse a Carmacksem je už jen poslední 50 km dlouhé jezero a pak už se Yukon rozběhne pěkně svižně. Tento úsek řeky známe velice dobře, a tak jedeme jako splašení. Výsledkem toho je asi největší krize na řece, na 500. km. Se zatápnými zuby přemáháme bolest s každým záběrem.

Do Carmacksu se doslova připloužme. Mám sto chuti to vzdát. Jeli jsme 24 hodin a celou dobu nespátíli živou duší. Takhle se trápit na osmé pozici, to nemá cenu!

K našemu velkému překvapení nám pořadatel hlásí, že jsme na čtvrtém místě, i když se ztrátou 45 minut na třetí místo. Máme tedy povinnou pauzu 3 hodiny,

tak jenom kývneme, hodíme do sebe ešus kólněk a zalézeme do spacáku. Po dvou hodinách vlezáme, drkotáme zuby a lezeme do vlnkých triček. Vyřídíme jako o život, je nám zima.

Jedeme asi jen 60 km a před námi uvidíme kanoistického třetioho týmu. Jistí svou pozici se zastavili a šli se vyčurát. S otevřenými pusami žrají, kde jsme se tedy najednou vzali. Pak naskakují do lodí a vydávají se za námi. Pod přitokem Pelly river najedeme do pomaleho ramene řeky a najednou jsou těsně za námi. Nastává šlejný stíhač závod, který trvá asi 160 km, téměř deset hodin. Snažíme se přidat a naši soupeři pokračují náskok zachycují. Po dvou hodinách je mi jasné, že jedeme tak rychle, že je jen otázka času, kdy někomu z nás vyprší službu zatěžovaný organismus a bude muset zvolnit. Kolem pánovci se sešedí natolik, že je jen s obtížemi vidět nejideálnější jedince. Máme výhodu, že naši soupeři mají signálně žluté bundy, takže je za sebou dobře sleduje. Oni zase nemustí namáhat oči, stačí jim nás sledovat. Pomalu se blížíme k soutoku Yukonu s Bilou řekou (White river). Od tohoto místa zbývá k cíli, do Dawson City rovných 120 km. Yukon se zde točí o 60° na severovýchod. Ještě jednou se snažíme zrychlit. Budou čtyři hodiny ráno. Podání se nám alaskám trochu poodejí. Za zatáček vidíme ranní slunce přímo proti nám. Hladina řeky se promění v rehoucí stříbro. Jedeme skoro po paměti. Když se otočím, vidím, že ti za námi to vzdávají. Proti slunci nás nemohou vidět a to se těžko závodí. Jedeme naplo ještě hodinu a pak položíme pádla. V rychlosti snídáme, mícháme iontáky rovnou z řeky, sundáváme větrovky. Pak jen velmi pomalu dojíždíme do Dawson City. Projedeme cílem, vytáháme naše pávce a ryžujeme štěrky. Po vyržování první pávce a vytážením zlatého nuggetu se nám čas zastaví. Jdu na nás mráčky, když nám sdělí, že jsme v závěru najeli na druhý místo nám uteklo o necelou čtvrt hodinu.

Vítězem tohoto nejdelšího kanoistického maratonu světa se stávají profesionálně Landick/Carriere, na druhém místě končí nejlepší aljašský tým z Fairbanksu, my jsme skončili třetí se ztrátou tří hodin na vítěze. Uběhnout s batohem 65 km přes hory a upádlou 960 km nám trvalo čtyři dny, dvě hodiny a patnáct minut. V kategorii smíšených dvojic vítězí slovenský tým Lucie a Maťo Mišíkovi, v ženské kategorii patří vítězství Kanadkám. Lořití vítězové pocházející z Juneau skončili až čtvrtí.

Po čtrnácti dnech od startu se koná vyhlášení vítězů, i když čtyři týmy dosud pádlují na řece. Dozvídáme se, že další ročník tohoto závodu se nekonají, protože správa národního parku Chilkootský průsmyk zakázala další pokračování na půdě parku. Běžci s batohy asi moc dupali.

ROBERT KAZÍK

DENALI expedition team

Dotud zbývá několik volných míst v expedicích „otevřených“ i pro nečleny klubu.

Nabízíme Vám místo v expedičním týmu!

Karelská řeka Nuchča – český projevce řeky Nuchča, výprava do liduprázdné divočiny Ruska federace, cesta Vlakem.
osmičlenná expedice, 18. 6.–6. 7., náklady na os. 6500.– Kč + jídlena cca 10 000.–

Wind river – český projevce „Větrné řeky“, letalem na zcela opuštěnou řeku Wind a vlastními silami severoskou divočinou.
osmičlenná expedice, 7. 7.–23. 7., náklady na os. 24 800.– Kč + letena cca 29 000.–

Divočinou Aljašky a Britské Kolumbie – expedice po řece Stikine i po moři v Inšide Passage za koskaticmi, mořskými vydrami, k žalotkám „Jihmočho ledu“. Zajedeme také za rybařickými medvědy k vodopádem a podívat se na zlato na Klondike.
osmičlenná expedice, 24. 7.–20. 8., náklady na os. 24 500.– Kč + letena cca 29 000.–

Cestou zlatokopů – expedice původní cestou zlaté horečky, přes Chilkoot a po Yukonu do Dawson City. Narýžujeme zlaté nuggety na Bonanza a projijeme je v salomlech.
desetičlenná expedice, 21. 8.–15. 9., náklady na os. 22 000.– Kč + letena 29 000.–

Další z Cest Marca Pola – náš expedicovní speciál pro zemi přes Balkán, Turecko, Írán a Pákistán přes Karakoram Highway do Číny.
osmičlenná expedice, 5. 9.–4. 10., náklady na os. 22 000.– Kč + letena zpět 10 000.–

Napříč Pákistánem, Íránem a Tureckem – mládek člověk potká tak přátelské a bezprostřední lidi jako v Pákistánu a Íránu. Přes Velkou pákistánskou poušť, pokus o výstup na Mt. Damavand, nejvyšší horu Íránu, zajímavá místa Turecka.
osmičlenná expedice, 7. 10.–31. 10., náklady na os. 16 000.– Kč + letena cca 10 000.–

Tajemný a opuštěný západní Nepál – expedice na divokou himálajskou řeku Karnali, na tygry a slony do n. p. Bardýja a na trek do opuštěné oblasti Langtang.
desetičlenná expedice, 17. 10.–15. 11., náklady na os. 17 900.– Kč + letena cca 23 000.–

Velké himálajské dobrodružství – na horských kolech do opuštěných údolí, sjезд divoké nepálské řeky, trekking po nejvyšším pohoří světa kolem Annapurn.
desetičlenná expedice, 2. 11.–30. 11., náklady na os. 18 500.– Kč + letena cca 22 000.–

DENALI expedition team, Hranická 1, 751 24 Píerov, tel.: 0641/212 543, 0602/75 16 75

HORSKÁ TURISTIKA, POZNÁVACÍ ZÁJEZDY

Letní kalendář 1999

Číslo	Kam	Termín	Cena	Str.
7/99	Nepál	5.–27. 4. (11. 5.)	39.900.–	3
350	Slovenský Ráj	7.–9. 5.	1.250.–	20
351	Slovenský Ráj	21.–24. 5.	1.490.–	20
8/99	Bolívie–Chille (Ilimani)	3.–27. 6.	47.000.–	4
352	Ötcher–Dürenstein	5.–6. 6.	590.–	5
353	Flax Alpe	12.–13. 6.	590.–	6
9/99	Peru–Huascarán	15.–18. 7.	59.000.–	5
10/99	Peru–Bolívie	15.–16. 7.	49.500.–	6
354	Apeniny na horských kolech	4.–13. 6.	7.900.–	7
355	Korsika	17.–28. 6.	6.900.–	8
356	Vysoké Tatry	18.–20. 6.	4.900.–	11
9/7	Skotsko	28. 6.–11. 7.	8.900.–	9
358	Norsko	1.–13. 7.	6.900.–	10
359	Vysoké Tauř	2.–6. 7.	1.950.–	19
360	Hochschwab–Gesäuße	2.–6. 7.	1.900.–	11
361	Slovenskem na horských kolech	3.–10. 7.	4.700.–	15
362	Írsko	12.–25. 7.	11.900.–	12
363	Pyreneje	17.–28. 7.	4.900.–	16
364	Rumunsko–Petezat	30. 7.–8. 8.	2.900.–	13
365	Mont Blanc	30. 7.–8. 8.	5.900.–	14
366	Dolomity, Brenta	9.–15. 8.	2.900.–	20
367	Julské Alpy, Slovenský kras	14.–22. 8.	3.800.–	17
368	Gran Paradiso, Walliské Alpy	16.–25. 8.	4.900.–	18
369	Schladmínské Tauř–Hochgolling	26.–29. 8.	1.800.–	18
11/99	Ísland	13. 8.–5. 9.	Viz progr.	19
371	1. Mont Blanc	27. 8.–5. 9.	5.900.–	14
	2. túry ve skupině Mt. Blancu (Tacul, Mt. Mauduit)		3.900.–	
	3. neledovcová turistika			
12/99	Papua–Nová Guinea, Írán	1.–26. 9.	69.000.–	21
372	Řecko	5.–19. 9.	8.800.–	21
13/99	Maroko	9.–26. 9.	14.990.–	22
373	Totes Gebirge	24.–28. 9.	4.900.–	22
15/99	Nepál, Tibet	4. 10.–2. 11.	Viz progr.	23
15/99	Nepál, Thajsko	1. 11.–24. 11.	49.000.–	24
16/99	Nový Zéland	26. 11.–19. 12. 99	69.000.–	25
	Chile, Argentína–Aconagua	15. 1.–13. 2. 2000	42.000.–	2

Katalog zašleme

Z rakouského Alpenvereinu • Z rakouského Alpenvereinu

ALPSKÉ CHATY ALPENVEREINU A ČEŠI

Dnes je i v našich krajích všeobecně známo, že vysokohorská oblast Alp je doslova „poseta“ množstvím horských chat. Většina z nich je využívána v letním období. Mnohé jsou však otevřeny i v zimě a slouží horolezcům, skialpinistům i lyžařům.

HISTORIE

Historie výstavby chat v Alpách je spjána s historií alpinismu i s překonáváním mýtů a pověr spojených s velehorskými údolními a vrcholky. Již v polovině 19. století se začaly prosazovat myšlenky na výstavbu jednoduchých ubytoven ve vysokohorských polohách Alp. V r. 1864 pak byla postavena první chata, která byla ve vlastnictví některého ze zemských alpských klubů – chatu Grünhornhütte na východním úpatí vrcholu Tödi ve Švýcarsku postavili členové švýcarského alpského spolku Schweizer Alpen Club. Ve druhé polovině 19. století začíná zlatý věk alpinismu a jsou zakládány první organizované alpské spolky. V r. 1857 byl v Londýně založen nejstarší alpský spolek – Alpin Club, v r. 1862 byl založen rakouský Alpenverein, v r. 1863 švýcarský alpský svaz Schweizer Alpen Club a italský spolek Club Alpino Italiano, v r. 1864 byl založen francouzský alpský svaz Club Alpin Francais a v roce 1869 německý alpský svaz DAV. Význam ubytoven a jednoduchých útulen v Alpách vzrostl a spolu s tím byla zahájena jejich poměrně intenzivní výstavba, která pak pokračovala i začátkem 20. století.

Velice aktivní byli ve výstavbě alpských chat kupodivu i naši dědové, kteří již v roce 1870 založili v Praze první podobný spolek na našem území – Sekci Pra-

ha tehdejšího rakouského Alpenvereinu. V r. 1868 pak postavili pod Großglocknerem prvou chatu Stüdlhütte, později pak v r. 1872 i chatu Alte Prager Hütte pod Großvenedigerem. V r. 1904 byla ve stejné oblasti postavena Sekci Praha další větší chata Neue Prager Hütte. V roce 1897 byl v Praze založen Pražský odbor Sloviského planinského družstva. V r. 1900 jeho členové postavili chatu Česka koča v Kamnických Alpách. Češi přispěli ke stavbám četných dalších ubytoven a chat především ve Východních Alpách. Je třeba připomenout chaty Cablonzer Hütte, Warnsdorfer Hütte, Reichenauer Hütte nebo i Payer Hütte. Ze sbírek mnoha aktivních spolků činných v tomto období na našem území bylo do 2. světové války postaveno celkem 16 chat a horských útulen. O všech těchto chatách se dochovaly archivní fotografie i jiné doklady.

SOUČASNOST

Po roce 1989 Češi opět zamířili masově do Alp a většina z nich zde s překvapením objevila rozsáhlou síť chat. První roky na chatách však nepřinesly jen dobré zážitky. Neučta k majetku vedla k mnoha vandalstvím našich návštěvníků na chatách u našich jižních sousedů. Například v r. 1990 byl správce chaty Adamek Hütte na Dachsteinu pan Johann Gapp konsternován z toho, když skupinka našich a polských horalů vylámala obložení ve vstupní prostře chaty proto, aby si mohla zatopit. Jiná skupinka našich horalů připravila kruté hodiny Toniimu Rosifkovi, chatáři na sousední chatě Simony Hütte, ve stejném roce v červnu. Několik našich milovníků slechetného psího plemena Haski, kteří Toniimu Rosifku proslavili v celém Rakousku, odlákalo tomuto chatáři dvě hravá štěňata s úmyslem převézt je k nám domů. Není

proto žádný div, že tento chatář má na naše návštěvníky dodnes jiný metr.

Mnoho se však za poslední období změnilo. Mezi našimi turisty i horolezci začínají převažovat lidé, kteří vyhledávají krásnou alpskou přírodu a podle toho se zde i chovají. Mění se i vztah chatářů i běžných turistů k našim návštěvníkům. Většina našich lidí si již uvědomuje, že potkají-li na horském chodníku turistu – „Nazdar“, „Servus“ či „Grüß Gott“ – tedy „Zdař Bůh“.

PRAVIDLA CHOVÁNÍ NA CHATÁCH

Jak jsme vás již dříve v tomto seriálu informovali, platí pro členy Alpenvereinu na chatách tohoto svazu i na chatách spřátelených svazů řada výhod (viz např. DB č. 6/98). Na druhé straně je třeba na chatách dodržovat určitá pravidla.

Je například obvyklé respektovat jako všichni ostatní návštěvníci režim na chatě – nechodit v pohorách po ubytovacích prostorách a využívat většinou nabízených domácích přezůvek. Je nutné nebát se oslovit chatáře s žádostí o informaci, kde se dá uvařit z přinesených zásob. Ptejte se i po prostorách, kde se dá odkládat výstroj a výzbroj, kde se dá usušit promočená nebo propocené větrovka. Stoupači železa ani cepin se nesou ani neukládají na ubytovací prostory, stejně jako mokré věci.

Pokud máte jazykové problémy a němčina není právě vaší silnou stránkou, nebojte se začít komunikaci anglicky. Chatáři o našich návštěvnících vědí, že zrovna neoplyvají příliš velkým

Franz-Senn Hütte ve Stubaiských Alpách.

množstvím peněz, jsou však vždy komunikativní a přístupní možným domluvám. Proto noste průkaz Alpenvereinu vždy s sebou. Znamená mj. výraznou slevu při ubytování na chatách. Na chatách v rakouských oblastech Alp se sleva pohybuje od 50 ATS za osobu a jedno přespání. V italských Dolomitech takto uspoříte alespoň 10 000 ITL za přespání a ve švýcarských alpských oblastech jsou slevy pro členy Alpenvereinu většinou okolo 10 CHF na noc.

CHATY V ZIMĚ

V posledních zimních sezónách mnoho našich členů Alpenvereinu hledalo možnosti, jak lépe využít výhod členství v návaznosti na pobyt na zimních prostorách alpských chat, které jsou v zimě zavřené. Zimní prostory jsou nouzové ubytovací prostory, které sousedí nebo navazují na horskou chatu a které jsou nouzově vybaveny pro přespání. V těchto zimních prostorách jsou obvykle jednoduché dřevěné postele (kapacita prostor je velmi rozdílná, bývá od 8 do 16 postelí), často i jednoduchá kamínka na

dřevo. Někde bývají k dispozici i zásoby jídla – po jejich konzumaci se provádí úhrada hotovostí do instalované jednoduché pokladny.

Od letošní zimní sezóny mají všichni členové Alpenvereinu organizovaní v sekci Innsbruck-Lysá n. L. k dispozici klíč od těchto zimních prostor. Klíč je univerzální a lze ho použít pro všechny rakouské chaty, které mají zimní prostory (Winterraum). Klíč lze získat buď přímo u agentury

ALPY v Lysé n. L. nebo v mapovém informačním středisku MAPIS v Praze 5. Na uvedených místech získáte i informace o podmínkách zapůjčení těchto klíčů.

Poslední novinkou, která je pro členy sekce Innsbruck-Lysá n. L. pro letošní letní sezónu 1999 v návaznosti na rakouské alpské chaty připravena, je nabídka pomoci při opravách nebo rekonstrukcích těchto chat. Jedná se o chaty, které jsou ve správě sekce Zweig Innsbruck. Jsou to chaty Bettelwurfhütte, Pfeishütte a Solsteinhaus ve skupině Karwendel a chata Franz-Senn Hütte ve Stubaiských Alpách. Všichni, kdo o to projeví zájem, budou mít možnost strávit týden na chatě. Během týdenního pobytu budou mít povinnost odpracovat 5 dní při 8hodinové denní pracovní době. Součástí týdenního pobytu je i polopenze. Předem však upozorňujeme, že počty našich pomocníků budou určeny požadavkem chatářů těchto chat. Bližší informace získají zájemci v katalogu firmy ALPY LÉTO 1999 nebo přímo na kontaktních adresách agentury ALPY nebo na internetové adrese e-mail: alpy@alpy.cz.

VE SLOVINSKU SE ČERTI ŽENILI

Koncem minulého roku se ve slovinských Julských Alpách, na Sorisické planině poblíž Bohinjského jezera, konal První slovinský orientační maraton. Jednalo se o horský maraton, který byl součástí mezinárodní série orientačních horských běhů – International Marathon Orienteering Trophy 1998, která zahrnovala orientační maratony mj. ve Francii, Švýcarsku a také u nás. O letošním osudu tohoto mezinárodního poháru se dočtete na této straně. K zániku poháru přispěl zřejmě i fakt, že jednotlivé „okrajovější“ závody nebyly prakticky mezinárodně obsazovány. Svědčí o tom i závod ve Slovinsku, který

připadl 2100 výškových metrů. Ženy a mixy běžely 15,5 km s převýšením 1600 metrů a devíti kontrolami. Doba potřebná na zdoání etapy byla pořadatelé odhadnuti přibližně na tři a půl hodiny. Nádherné páteční počasí, které dávalo všem naději na bezproblémový závod, se přes noc výrazně změnilo. Byla zima, foukal vítr a schylovalo se k dešti. Odstartováno bylo v 10 hodin na Sorisické planině ve výšce 1400 metrů. Již po půl hodině závodu ukázaly Julky svou opravdu nevládnou tvář. Děšť, ještě větší dešť s občasnými přeháňkami, nepřijemný vítr a mlha. K prvnímu lámání chleba došlo už mezi třetí a čtvrtou

nejlepší řešení se kupodivu ukázala varianta nejdlejší a vedoucí dvojice díky tomu získala značný náskok. To nehoršivě však na závěr teprve čekalo. Byly to vrcholové partie hřebenu ve výškách okolo 1900 metrů. Ledový vítr o síle víchřice a především mlha, která omezovala viditelnost na pár metrů. O celém závodu rozhodla kontrola č. 6, kterou většína závodníků, díky mlze, členitému terénu a málo podrobné mapě, vůbec ne našla. Jedna dvojice hledala kontrolu dokonce čtyřicet minut, aniž by ji našla a nebyla od ní, podle všeho, až sedm set metrů. Promrzlí a unavení závodníci sbíhali z hřebene do cíle, aniž by závod dokončili.

Mezitím v cíli již začaly panovat obavy. Pořadatelé sice věděli, že závod bude obtížný, ale čekali už čtyři, pět, šest a půl hodiny... Teprve v té době začali dohánět ti, co nedokonzili. Vítězná dvojice mužů potřebovala k překonání trati bezmála šest hodin a šestnáct minut. Oba závodníci doběhli do cíle úplně vyčerpaní. Poslední smíšené dvojici trvalo osm hodin, než si mohla v cíli odpočinout. Ze třiceti dvojic jich dokončilo deset.

V neděli se startovalo ze stejného místa, jako v sobotu. Ti, kteří sobotní etapu dokončili, startovali v 9.00 hodin. Ostatní startovali hromadně s patnáctiminutovým handicapem. Nedělní etapa byla postavena jako méně náročná, než sobotní. Závodníci se pohybovali v níže položeném, zalesněném terénu, který však byl velmi členitý. Také trať byla kratší a závodníci museli zdolávat méně převýšení. I přes nepříznivé počasí, kdy drobný dešť střídaly průtrže mračen, panovala v táboře závodníků naprostá spokojenost a závod až na jednu dvojici dokončili všichni.

PAVEL AMLER

Nedělní start vítězných dvojic ze sobotní etapy. Vzhledem k tomu, že již sobota rozhodla o konečných výsledcích, jsou to zároveň vítězové celého závodu.

byl svým obsazením prakticky otevřeným mistrovstvím ČR. Je to škoda, neboť závod byl náročný a probíhal v krásném prostředí.

V loňském orientačním maratónu (u nás letos sportovním trekkingu) soutěžili dvoučlenná družstva mužů, žen a smíšených dvojic. Závod je dvoudenní, časy z obou dnů se sčítají do celkového pořadí závodu. Ve Slovinsku se závodilo podle běžných topografických map 1 : 25 000, vrstevnice byly vyznačovány po 10 metrech a postup byl na každé mapě předem vyznačen. Závod byl rozdělen na dvě samostatné etapy, jednu v sobotu a druhou v neděli, a tudíž se běželo bez obvyklého vybavení potřebného na bivak.

Vzhledem k velmi dobrým kontaktům slovinských orientačních běžců s českou stranou a zjevnému nezájmu běžců ze Západu zkouší také jiné závody než ve Švýcarsku či Francii, se stal orientálek ve Slovinsku výloží českou záležitostí. Ze třiceti startujících dvojic jich bylo plných jedenáct z Čech, což však nemělo žádný vliv na náročnost ani kvalitu technického zabezpečení závodu, který se běžel ve velice náročném krasovém terénu, s převýšením od 1200 do 2000 metrů.

Sobotní etapa byla postavena na vrcholových partiích skalnatého hřebenu s velkým převýšením a terén byl velmi členitý.

O náročnosti etapy svědčí i tato čísla. Délka mužské trati s jedenácti kontrolami činila 20,5 kilometru vzdušnou čarou, závodníci měli nastoupat v optimálním

kontrolou, kdy bylo třeba překonat skalnatý příčný hřeben. Možnosti postupu byly tři. Jedni obcházel hřeben krátkou cestou s velkým převýšením, druzí překonávali skály přímo – však to nějak dohadne a třetí zvolili trojnásobnou vzdálenost, obešli hřeben po vrstevnici. Jako

KONEČNÉ VÝSLEDKY

POŘADÍ	JMÉNO, ZEMĚ	VÝSLEDNÝ ČAS
MUŽI	1. Jan Boudný – Vladislav Kalous, ČR	10:08:27
	2. Martin Štěpánek – Petr Střeček, ČR	10:25:18
	3. Radovan Čech – Robert Hezcko, ČR	10:27:31
ŽENY	1. Magda Horová – Barbora Waldová, ČR	10:11:58
	2. Barbora Chudíková – Vendula Klechová, ČR	10:26:58
	3. Lenka Čechová – Kateřina Hezcková, ČR	-
MIX	1. Oldřich Kodeda – Petra Šafařová, ČR	11:12:40
	2. Jiří Kalenda – Marie Slováková, ČR	11:47:12
	3. Jiří Šumbera – Jitka Hauerlandová, ČR	11:47:30

ROCKYMAN LETOS V ČERVENCI

Jeden z nejtěžších vytrvalostních orientačních duathlonů – ROCKYMAN – letos proběhne 17. července. Startovat se bude v Praze a cíl je opět v Rokycině nad Jizerou. Závodníci čeká 5 km orientačního běhu, 185 km cykloorientáku a 12 kilometrů horského orientačního běhu.

Závod je jedním z nejlépe dotovaných podobných akcí, neboť vítěz v kategorii Muži obdrží 20 000 Kč, vítězná žena pak 10 000 Kč. Dalších 20 000 Kč se rozdělí mezi první polovinu závodníků. Startovné je ovšem také poměrně vysoké – činí 1000 Kč pro přihlášky došlé do 30. 5. a 1200 Kč pro pozdější. Ovšem těm, kteří porazí Kamenáček, bude stejně jako vždy v cíli vráceno.

Přihlášky a další informace: Zdeněk Laciga, Jana Masaryka 158, 120 00 Praha 2. E-mail: laciga@byll.cz

hodovat dosažený čas v závodech a body v dlouhodobé soutěži. Skupina „T“ turistická, kde účastníci budou odměněni na základě jejich vylosování.

Základní pravidla hodnocení Carpathia Rex jsou minimální účast na třech startech z pěti, přičemž je nutné, aby dvojice startovala na Slovensku i v České republice. Složení dvojice musí být neměnné. Do soutěže Carpathia Rex budou započítávány pouze výsledky kategorií označených písmenem „A“. Bodování bude provedeno vzestupným způsobem podle umístění od 1. Tato bodová hodnota bude doplněna koeficientem 1/Y. „Y“ je počet startujících v kategorii.

1.	1.– 2. 5. 1999	TREK VELKÁ FATRA	Slovensko
2.	17.–18. 7. 1999	GEMMA HIKING TROPHY	ČR (Jeseniky)
3.	21.–22. 8. 1999	TREK MURÁNSKÁ PLANINA	Slovensko
4.	2.– 3. 10. 1999	TREK NÍZKÉ TATRY	Slovensko
5.	9.–10. 10. 1999	GEMMA MARATHON ORIENTEERING	ČR (Vsetínské vrchy)

Soutěž bude složena z akcí uvedených v tabulce.

Pro geografické hloubavce dodáváme, že pořádání „CARPATHIA REX“ v Jeseníkách je jistou formou básnické licence pořadatelů.

Soutěže budou probíhat v kategoriích rozdělených do dvou základních skupin. Skupina „A“ vykonostní, kde bude roz-

HOROLEZECKÝ FESTIVAL OPĚT S AMATÉRSKOU SOUTĚŽÍ

V pořadí již šestnáctý ročník známého Mezinárodního horolezeckého festivalu v Teplicích nad Metují se letos uskuteční od 26. 8. do 29. 8.

Jako každoročně i letos na něm budou uvedeny soutěžní filmy rozdělené do třech kategorií: horolezečtí, sporty v přírodě a hory. O vítězném filmu rozhodne odborná porota, jejímž předsedou by měl být jeden z nejvýznamnějších slovinských horolezců Viki Grošelj. Ten bude mít na festivalu i přednášku s diapozitivy.

Festival začne ve čtvrtek zahájením výstavy fotografií Jiřího Nováka, předsedy Českého horolezeckého svazu, pod názvem „Výstava k 30 letům českého horolezečtí v Himalájích“. V neděli bude slavnostně ukončen v kině vyhlášením výsledků poroty.

V letním kině na koupališti bude opět bohatý doprovodný program, zahrnující nejen promítání nesoutěžních filmů, ale i country hudbu, diskotéku Rádia Metuje, rockové kapely a stálíci folkové scény Pavla Dobeše.

Proběhnou zde také četné sportovní akce, které opět zajišťuje Tomáš Čada a jeho Sportiv Redpoint, jako je např. závod na horských kolech Extrem Bike, rychlolezení Extrem Climb a běh skalami.

Festival opět vyhláší filmářskou amatérskou soutěž pro veřejnost z Čech a Slovenska, jejíž pravidla jsou následující:

- Filmová soutěž spočívá v tom, že kdokoli může natočit na video, sestříhat a případně ozvučit snímek, limitovaný časovou délkou do pěti minut, se zaměřením na sportovní aktivity v horách (horolezečtí ve všech podobách, paragliding, lyžování, snowboard, divoká voda, skialpinismus, MTB a jiné další radovánky). Filmy musí být na formátu VHS.
- Do filmové soutěže bude festivalovou radou vybráno nejlepších dvacet snímků. Ty budou promítnuty v sobotu 28. srpna 1999 v letním kině na koupališti a diváci sami rozhodnou o vítězi hlasováním.
- Soutěž má uzávěrku 15. července 1999. Pokud by někdo věděl, že jeho dílo vznikne po tomto termínu, může zažádat o udělení výjimky. Autor nejlepšího díla obdrží cenu, která se předá v neděli 29. srpna v kině při příležitosti udělování cen za nejlepší filmy v kategoriích.
- Je důležité, aby s každým přihlášeným dílem přišly písemně údaje o autorovi. To znamená adresu, telefon, datum vzniku filmu, režie, kamera, jména aktérů a krátký obsah. Na tuto soutěž se nevztahují festivalová pravidla. Filmy zasláné do soutěže se stávají součástí festivalového archivu.
- Adresa pro zaslání: Mezinárodní horolezecký filmový festival, Rooseveltova 15, 549 57 Teplice nad Metují a na základy napíše Amatérská filmová soutěž. – mj –

KNIHOVNA DOBRODRUHA

DON STARKELL

PÁDLEM K ARKTIDĚ

V roce 1998 vydala Expres Tiskárna Pasler Tábor (anglický originál Paddle to the Arctic), 198 Kč

Po knize Pádlem k Amazonce, která se stala v angličtině bestsellerem, vychází v češtině i druhá kniha tohoto kanadského autora. Deníkovo formou a jednoduchým jazykem vypráví o svých třech pokusech projet na mořském kajaku slavnou Severozápadní cestu (Northwest Passage), z Hudsonova zálivu kolem severního pobřeží Kanady až k Aljašce. Prostě a věcně vyprávění čtenáře od počátku plně zaujme, protože samotné popisované zážitky jsou strhující. Po prvním pokusu v roce 1990, kdy se 57letý Starkell několik dní po startu převrhl a v ledové vodě neuvěřitelně přežil déle než hodinu, se za rok vrací se dvěma společníky. Podarí se jim však dosáhnout pouze poloviny plánované cesty. Během dalšího krátkého severského léta se Don vrací, aby cestu dokončil. Na kajaku vede sebou i saně pro tažení kajaku na zamrzlém moři. Potom, co několik týdnů neviděl živého člověka, se mu nakonec přece jen podaří dosáhnout cílovou eskymáckou osadu.

JAROSLAV LHOTA

O HORÁCH, ŘEKÁCH, SLONECH A LIDECH

V roce 1998 vydalo nakladatelství Adventura, 179 Kč

Author, spolujednatel cestovní kanceláře, čtivou a vtipnou formou vypráví o svých zahraničních cestách. Kniha je rozdělena do tří dílů, z nichž první popisuje cestu po Mexiku, druhý po Keni a Tanzánii a třetí po Pákistánu. Kromě toho je celá kniha proloužena i vzpomínkami a příběhy z jiných cest. Vyprávění běžných cestovatelských příhod a popis vlastních postřehů a pocitů ožívují často překvapivě asociace a hravé přirovnání, kde autor osvětluje smysl pro detail a hledání souvislosti. Vedle toho je text proložen i odstavci obecných autorových zamyšlení nad během světa, vzájemným ovlivňováním kultur i smyslem cestování.

Jakub Havel

Hledám spolehlivého partáka, volného dobrodruha, věk asi 45–55 let, nad 180 cm. Zájmy: lezení a cestování, skály, hory a moře, vodáctví, kolo a běžky. Napsí štíhlé a volné VŠ.

Za: Sdílení zážitků.
(ev. telef. 0424/311 74 – večer)

ALJAŠKA

ČESKÝ TRAPER, ŽIJÍCÍ NA ALJAŠCE VÁS PROVEDE DIVOČINOU

☎ 0602/40 65 56 ☎

GAIA
Drahobyllova 52
190 00 Praha 9
tel./fax: 02/684 84 07
E-mail: gaia.oi.cz

cestovní a vzdělávací agentura
PRO VŠECHNY, KTERÝ CHTĚJÍ POZNAT SVĚT A SAMI SEBE

- expedice
- trekking
- horolezečtí
- turistika
- poznání
- voda

MALAJSE, BORNEO, NEPÁL, INDONÉSIE, BARMÁ, ARMÉNIE, KAVKAZ, PERU, UKRAJINA, KANADA, VIETNAM, PÁKISTÁN, INDIJE, TÁN-ŠÁN, KRÉTA, KORSIKA, SKANDINÁVIE, ...

pro skupiny programy šité na míru od 5 osob výrazně skupinové ceny

☛ HLEDÁME ZKUŠENÉ ☛
☛ CESTOVATELE ☛

Katalog zdarma zašleme
Dotazy rádi zodpovíme

CHYSTÁ SE TŘETÍ ZÁVOD CELOU ČR

Dne 18. srpna 1999 by měl v Ostravě odstartovat již třetí ročník extrémního silničního cyklistického maratónu Celou Českou republikou, který dosáhne délky 1111 km. Vzorem této akce je slavný RRAM (Závod napříč Amerikou) dlouhý 4800 kilometrů. Prvního ročníku před dvěma lety se účastnili 3 závodníci (přinesli jsme o něm reportáž), loni to bylo již 10 borců:

Milan Urban přijel obhajovat své loňské prvenství. Moc toho o sobě neprozradil a jeho předevísní trenážerová vytrvalostní příprava zůstala byla kvalitní.

Jaroslav Dudek svým zázámem i dvouletou přípravou nenechal nikoho na pochybách, že může promluvit do pořadí.

Martin Kerekeš, kterého nikdo neznal, a proto se neustále pátralo, kdo to vlastně je. V cíli se přiznal, že neměl obavu z toho, že o nedojeze, ale jeho doprovodné vozidlo Š 120 mělo namále.

Pavel Anďel, černý kůň loňského vítěze Tomáše Celty, který vloni působil v roli tratového rozhodčího.

Tomáš Kučera, triatlonista, kterému lékaři zakázali běhat. O ježdění na kole prý nikdo neřekal.

Robert Klíneč, původně fotbalista, který do jara 1998 na kole nikdy nezdával.

Pavel Hřebík se prezentoval až za 5 minut 12, a tak jej soupeři v den prezentace ani neviděli.

Bohumil Kyselý, nejstarší startující (ročník 42) a jedna z příčin, proč vznikl ročník závodu. Přijel si změřit síly s ostatními.

Libor Laštík, asi měsíc před startem závodu přeplaval kanál La Manche.

Petr Zítka, cyklista, který měl v závodě velkou smůlu. Dva pády jej předčasně vyřadily.

A jak druhý ročník probíhal? 21. srpna 1998 odstartoval závod Primátor města Ostravy Ing. Tošenovský v 9.00 hod. Ihned po startu začal váť proti závodníkům, kteří mířili do Karlových Varů, čerstvý západní vítr. Z Karlových Varů se jeho přes Plzeň, Tábor, Jihlava, Prostějov, Přerov a Rožnov pod Radhoštěm zpět do Ostravy.

Prvních 60 km mohli závodníci jet spolu, to proto, aby získali tu správnou závodní teplotu. Za Bruntalem začalo platit pravidlo draftingu a závodníci mířili v Jeseníkách na nejvyšší místo závodu, na Skřetech. Při závratném sjezdu do Šumperku Tomáš Kučera ukázal všem záda a svým strojem tempem si vypracoval stále větší odstup od ostatních. Tuto první pozici až do cíle nepustil. Vše zajímavé se proto odehrávalo za ním, a to i ty smutnější události, jako je odstoupení jednotlivých závodníků. Nejřív odstoupil Petr Zítka z Brna po dvou nepřijemných pádech. V Karlových Varech to byl Libor Laštík, kdy jeho tým vzkázal, že kolo přece jen není voda V Pelhřimově musel pro bolesti kolena odstoupit Bohumil Kyselý a Pavel Hřebík z trati se nechal slyšet, že kdyby dále pokračoval v jízdě, nestihl by časový limit, který byl stanoven na nedělní půlnoční.

Nejdrámatičtější úsek byl asi 150 km před cílem, tedy po necelých 1100 km. Na třetí pozici jedoucí Jaroslav Dudek z čista jasná předjel druhého Roberta Klíneče. Ten však v panické hrůze, že bude třetí a ne druhý, jak už počítal, okamžitě Jaroslava předjel a zbyvajících kilometrů do cíle dojel v průměrné rychlosti nad 40 km/h!

První v cíli byl Tomáš Kučera ve skvělém čase 44 hodin 58 minut. Svým výkonem postavil vysokou laťku pro další ročníky. Druhý dojel Robert Klíneč v čase 49 hodin 20 minut, třetí Jaroslav Dudek - 49 hod. 50 minut, když ještě stačil v centru Ostravy zabloudit, čtvrtý Milan Urban, obhájce loňského vítězství, za 52 hodin 3 minuty, pátý Pavel Anďel

dosáhl cíl za 54 hodiny a 58 minut (rovinných 10 hodin za vítězem) a šestý Martin Kerekeš v čase 56 hodin a 29 minut.

Vítěz Tomáš Kučera slibil, že: „Když mi ředitel závodu na příští rok zajistí, že bude pěkné počasí, přijdu znovu.“

A zde jsou pozpice letošního závodu:
Prezentace: 18. srpna 1999 od 10.00 do 23.00 hod.

Start: 19. srpna 1999 v 15 hod. Ostrava, Masarykovo nám.

Cíl: až dojedete zpět do Ostravy na výstavě Černá Louka

Časový limit: 22. srpna 1999 12.00 hod.

Kategorie a startovné: sólo 1500,- Kč, dvojice, tandemy 1700,- Kč

Podmínky: zakázán drafting a každý musí mít své doprovodné vozidlo min. s dvojnásobnou posádkou

Trasa: Ostrava-Šumperk-H. Králové-Litoměřice-Teplice-K. Vary-Plzeň-Tábor-Jihlava-Prostějov-Přerov-Rožnov p/R.-Ostrava

Blíží informace vám sdělíme nebo pošleme, nebo si je najdete sami.

Kontakt: Tomáš Poláček

30. dubna 1
702 00 Moravská Ostrava
tel./fax.: 0603561366
e-mail: acr@ostrava.cz
www.sport.ostrava.cz/acr

MALOOBCHODY, PRODAVÁJÍCÍ ČASOPIS DOBRODRUH

PRAHA

- HUDY SPORT, Na Petříně 14, 110 00 Praha 1. Horolezecký, turistika, trekking, běhky, voda.
HUMI, Karlovské náměstí 3, 110 00 Praha 1
HUMI, Martináská 2, 110 00 Praha 1
ITM Distribuce, Projeina map a průvodci, Senožavské n. 6, 110 00 Praha 1, tel./fax.: 02/24227245. Magy z celého světa.
KIWI, Jungmannova 23, 110 00 Praha 1, tel.: 02/241282, fax: 06245555. Magy, průvodce, navigace, časopis, výdeleznky.
OLSON, Krakovská 21, 110 00 Praha 1, tel.: 02/2221318, fax: 96231023. Potápěčská technika, škola, servis, cestovní.
SALEVA Czech Sportcentrum DRAPA, Revoluční 1, 110 00 Praha 1
NAMICHE, Újezd 31, 110 00 Praha 1. Outdoor, sportovní horolezecký, turistika, skialpinismus.
GENTIANA v.o.s., Petřská 31, 110 02 Praha 1, tel.: 02/2401854, fax: 24018970. Horolezecký, turistický, kemping, a sportovní potřeby.
NAKLADATELSTVÍ OLYMPIA, reprezentativní prodejna, Upletalova 95, 110 38 Praha 1
DEEP'N'DOWN, Bálšího 6, 120 00 Praha 2, tel./fax.: 254008, 24234586. Sportovní potápění, zájezdy, speciální fototechnika.
HUMI, Bělehradská 23, 120 00 Praha 2
HUMI, Bolešlavská 20, 120 00 Praha 2
WARMPEACE, Slavkova 5, 120 00 Praha 2
TESTUDO-Novotný, Jaromírova 25, 120 00 Praha 2
BIKER'S CAVE alias Jeskyně Seřterova 7, 130 00 Praha 3
DELPHIN SUB, Potápěčská technika, Táborská 13, 130 00 Praha 3
ALAE LUPULI, Antala Staška 20, 140 00 Praha 4
FREUD, Hvozdkova 2, 140 00 Praha 4
HIMAL SPORT, Husácká 13, 140 00 Praha 4, tel.: 02520555. Turistika, horolezecký, voda, lyže, skialpinismus.
HG SPORT, Zbrovská 60, 150 00 Praha 5, tel./fax.: 02/537471. Vodní turistika, kanoeřička, rafting, příroda.
HOLAN SPORT STRAHOV, Stenokské koleje Strahov 1021, 1, Vančikova 5, 160 00 Praha 6
KATMAR BIKE CENTER, Pod Baštami 3, 160 00 Praha 6. Mountainbike, trekkingová kola, oblečení, doplňky, freestyle.
CENTRUM AKTIVIT V PŘÍRODĚ, Josef Martho 31, 162 52 Praha 6
JASA ARCHERY DIRECT, Na Petynce 90/151, 169 00 Praha 6, tel.: 02/2432397. Luky, šípy, nářadí, servis, výživa.
AQUAMARINE, Čechova 17, 170 00 Praha 7, tel./fax.: 02/33373917
HUDY SPORT, Stroumáyevovo nám. 10, 170 00 Praha 7, tel.: 02/879982. Horolezecký, turistika, camping.
PEKSPORT, Vršovičská 466/62, 101 00 Praha 10, tel./fax.: 232828. Kola, lyže, boty, sport.potřeby, textil.

STŘEDNÍ ČECHY

- ADOP-SPORT, Sokolovská 345, 250 88 Čelákovice
SPORT JIRÍ FOJT, Za parkem 066, 252 29 Dobrušovice, tel./fax.: 02/991128. Jízdní kola, sport, prodej, opravy.
VELOCIPEĐ SERVIS, Rožmitálská 237, 261 02 Příbram VI, tel./fax.: 0306/20835. Prodej a montáž kol, doplňky, servis.
MENGR SPORT, Mládežnická 146, 277 11 Neratovice
SPORTSERVIS MONTANA, Jaromíř Vysoký, Komořova 406, 200 02 Kolín II, tel./fax.: 0321/28718. Kola, lyže, sport. potř., servis.
SHERPA SPORT, Boženy Němcové 666, 293 01 Ml. Bolešlav, tel./fax.: 0328/722814. Horoleze., turistika, camping, lyže, vod. potř.
SPORT ČESKÝ ŘÁJ, Nerudova 616, 293 01 Mladá Boleslav

ZÁPADNÍ ČECHY

- PARK SERVIS ŠUMAVA, Dřevná 3, 302 00 Písek, tel.: 019/226095. Turistika, trekking, horolezecký, jízdní.
PARK SERVIS ŠUMAVA, OC Nord Lana, Skupova 24, 320 15 Písek, tel.: 019/217155. Turistika, trekking, horolezecký, jízdní.
CYKLOSPORT OK spol. s r. o., I.pt. Jaroš 48, 339 01 Klatovy I, tel./fax.: 0186/20561. Horská kola, lyže, sportovní.
SPORT BUMERANG, Duhaleckých hrdinů 98, 340 15 Písaň, tel./fax.: 0184/920665. Sport. a rybářské potřeby, horská kola, servis.
JAROSLAV ANDRLE, Libušina 535/11, 353 01 Mariánské Lázně. Horolezecký, speleologie, trekking, táboření, oblečení.

JIŽNÍ ČECHY

- SPORT SERVIS NAVRÁTIL, Pohraniční stráž 160, 354 71 Vlkův Hlíbeček
SPORT KAMZÍK, Široká 19, 370 01 České Budějovice
BIKE SPORT JOMA, Václavská 544/3, 377 01 Jindřichův Hradec, tel.: 0331/23433. Prodej a servis jízdních kol.
CYKLOEXTRA, 1. máje 108, 385 01 Vimperk, tel.: 0338/313083. Cyklo, ski, turistika, tenis, sport.
CYKLOEXTRA, nám. Svobody 3, 387 01 Volyně, tel.: 0338/313093. Cyklo, ski, turistika, tenis, sport.
AS SPORT, Klokotská 108, 390 01 Tábor. Turistické, horolezecké potřeby, paragliding, cestování, VHT.

SEVERNÍ ČECHY

- HUDY SPORT, Biliňská 3, 400 01 Ústí nad Labem, tel./fax.: 047/520825. Turistika, trekking, horolezecký, potápění, fitness.
KUR SPORT, Děčínská 554, 407 22 Benešov v. Pl., tel.: 0412/945205. Cyklosport, prodej, servis, půjčovna, leasing.
SPORT EXTREM, Poltrácká 202, 412 01 Látnoháze, tel.: 0416/741071. Paragliding, lyže, trekking, snowboarding, oblečení.
ALPIN SPORT, U nádraží 5, 415 01 Teplice, tel.: 0417/47780. Horolezecký, turistika, lyže, Moira, plavky.
HPM SPORT, Aleje 1, 415 01 Teplice
STRIX-Dušan Dufka, prodejna sport. potěb, Městské lázně, Bezdruva 4252, 430 02 Chomutov
HUDY SPORT, 5. května 11, 460 01 Liberec
SPORT ČOCHTAN, Kamená 16, 466 00 Jablonec nad Nisou
HUDY SPORT, Podhorská 22, 466 01 Jablonec nad Nisou
SPORT PAUDERA, Krale Vaclava 120, 471 63 Staré Splavy

VÝCHODNÍ ČECHY

- SPORT/TURIST, Koteřova 828, 500 02 Hradec Králové. Projeina pro vodáky a turisty
SAGITA SPORT, Husova 59, 506 01 Jičín, tel.: 0433/25983. Turistika, prodej, servis, půjčovna, leasing.
ATOM, Trávčeva 153, 511 01 Turnov, tel./fax.: 0436/21625. Cyklistika, lyžování, horolezecký, turistika.
BC SPORT TERMIT, Jiráskova 126, 511 01 Turnov
SPORT HENYCH, Doleň 54, 514 01 Jitčevenice
VIKING, Ekvánova 177, 514 01 Jitčevenice, tel./fax.: 0432/3523. Vše pro pobyt v přírodě.
GENTIANA v.o.s., Peršánská 13, 530 02 Pardubice, tel./fax.: 040/6303070. Horolezecký, turistický, kempinkový a sport. potřeby.
CIVOK - Cestovní vodácká kancelář, Jiráskova 29, 530 02 Pardubice
CK MATEJ, Havlíčkova 41, 541 01 Trutnov, tel./fax.: 0438/6106. Trekking, horolezecký, skialpinismus, voda, lyže.
BOHEMIA VYCIT, Jákamcová, Kamenohorská 239, 549 01 Žatec
SPINDL SPORT, Kroměšická 32, 640 01 Vrchlabí, tel.: 0469/21826. Sportovní a turistické zboží rent + servis.
FAMOS - R. Fícer, ul. TGM, 132, 549 21 Hrovec, tel./fax.: 0441/482808, pohob. Náchod - 0441/421188. Vše pro cyklistiku a kemping.
SPORTIV-REDPOINT, T. Čada, Horní 13, 549 57 Teplička n. Metují, tel./fax.: 0440/32228. Horolez., bar, kuchař, lyžování, turistika.
ARMA Obchod Zálesák, Týrsovo nám. 1079, 560 02 Česká Třebová.
TRINA JAN JIRÁSKA, Malé náměstí 338, 691 69 Králupy, tel.: 0446/631238. Horolezecký, cyklistika, lyžování, táboření.
MP Sport a móda, Prázká 34/II, 596 01 Vysoký Mlýn. Turistika, trekking, boty, sportovní, ČR, Proudní.
ULTRASPORT, I. pt. Jaroš 14, 568 02 Svitavy, tel./fax.: 0461/24451. Cyklosport pro náročná funkční spordi gradla.
JÍZDNÍ KOLA LEDEČ, Husovo nám. 13, 584 01 Ledeč n. Sázkou, tel./fax.: 0452/821383. Kola, dily, servis, záložkový prodej.
RALSPORT, Husova 34, 586 01 Jihlava.
TRAMTARIE-ODYSEA PRESSING, Zvonemská 8, 586 01 Jihlava, tel./fax.: 066/7320053. Turistika, trekking, climbing, outdoor.

JÍŽNÍ MORAVA

- R-STOP I & P Pohovi, Havlíčkovo nám. 13, 591 01 Žďár nad Sázavou
GEOKART, prodejna map, Vachova 8, 601 68 Brno
GEMMA, Pašátská 25, 602 00 Brno. Turistika, voda, lyže, speleologie, horolezecký.
GEMMA SPORT, Mendlovo nám. 15a, 603 00 Brno. Turistika, camping, voda, horolezecký, lyže.
HUMI, Bažky 2, 657 00 Brno
KČT KUDRNA-WORLD, Nádraží 1 (pochod u hlavního nádraží), 663 14 Brno
BOHUMIL ČADA, Střežíž 55, 674 01 Třebíč
CYKLOCENTRUM HEGER, J. Janáčka 9, 678 01 Blansko
PETR PEHAL-JÍZDNÍ KOLA, Rybářská 30, 686 00 Uherské Hradiště
CYKLOSTAR HENCL, Zámecká 2, 695 00 Hodonín
BŮŽEK-BŮŽKOVÁ KNIVY, Masarykovo nám. 38, 697 01 Kvyjov
JAN ŠTROF, Obchodní nám. Štrouf, Vodní 52, Kroměříž, tel.: 0634/334295

SEVERNÍ MORAVA

- ELIASH sport, Nádražní 24, 701 01 Ostrava 1, tel./fax.: 069/612453. Turistika, horolezecký, fitness, vodní sporty, volný čas.
HUDY SPORT, Sokolová 33, 702 00 Ostrava, tel.: 069/6118966. Turistika, horolezecký, kola, pobyt v přírodě.
SPORT 47 AVANTI, Porubská 208, 702 00 Ostrava-Poruba, tel.: 069/443426. Největší sportovní prodejna v Ostravě.
VELOBAZAR ŠÁFRATA, nádražní hala ČD, 733 01 Karvíná 1, tel./fax.: 069/6013642. Kola + doplňky, opravy, kom. oběvy.
M-SPORT p. L. Kolondra, Smetanova 8, 737 01 Český Těšín
AZ CYKLO-SPORT, Radniční 1243, 738 01 Frýdek-Místek, tel./fax.: 0658/626119, 20547. Cyklist., turist., lyžob., kolež. komp. sport.
LAVINA SPORT, Nám. Svobody 30, 739 02 Frýdek-Místek
POTŘEBY PRO POBYT V PŘÍRODĚ, 739 13 Kněžice pod Ondřejníkem 304
JUREK S+R, 739 13 Kněžice pod Ondřejníkem. Turistika, stany, oblečení - turistika, sport.
ŠÍTVANOV-SPORT, Sokolovská 393, 742 21 Kopřivnice, tel.: 0656/802089. Kola, lyže, trekking, turistika, sportovní obuv.
ZDENKA ZEDOVÁ, Havlíčkova 32, 744 01 Fréštáček p.ř.č., tel./fax.: 0656/838104. Kola, zbraň.
PROGRES-CENTRUM, 1. máje 1260, 753 01 Hranice na Moravě
TRINGO-NOVA, Městská 348, 753 01 Vsetín, tel.: 0657/615566. Horolezecký, turistika, voda, kulečnic, šipky.
HUDY SPORT Petr Němec, Vodní ul. 453, 790 01 Zlín, tel.: 067/721707. Turistika, camping, horolezecký.
HORNÍKRÁSKA, 1. máje 210/8, 796 01 Kroměříž, tel. sňátek: 0634/350121. Turistika, camping, horolezecký, western, skaiting.
SOMTEK, 8. května 11, 772 00 Olomouc
HBS hokej, Lázeňská 50, 787 01 Šumperk, tel./fax.: 0649/271182. Prodej, opravy cyklo + ski.
KAMNUPORT Dr. E. Beneš 16, 787 01 Šumperk
MANIA SPORT, Sadová 882, 790 01 Jeseník. Horolezecký, turistika, outdoor.

KATMAR BIKE CENTER
Kultovní pražský bikový obchod
nabízí kromě mountainbiků, „freestylů“, „bikechoperů“, bikové módy a součástek také
Trekkingová kola a vybavení
Objednáme, zkomponujeme či osadíme jakékoliv kolo dle Vašeho přání
Zasláme kola i součástky rovněž na dobříku.
Navštivte Katmar Bike Center, 40 metrů od stanice Hradčanská trasy A metra, ulice Pod Baštami 3, Praha 6 telefon: 02/32 85 33
Nabízíme rovněž kola na leasing

KDE SEHNAT DOBRODRUHA?

Časopis Dobrodruh je nejrozšířenějším outdoorovým periodikem v České republice. Je prodáván ve více než 100 outdoorových a sportovních obchodech v ČR (jejich seznam na našem webu v každém čísle), v běžné stánkové distribuční síti a předplatitelům. Distribuci na Slovensku zajišťuje firma ABOPRESS s.r.o. (adresu a telefon najdete v tiráži). Cena Dobrodruha ve volné distribuci je 16,- Kč, pro předplatitele 18,- Kč.

PŘEDPLATNÉ V ROCE 1999

Předplatně jednoho výtisku je vzhledem k posuvným nákladům vyšší o dvě koruny než prodejní cena Dobrodruha ve volné distribuci, a činí 18,- Kč za jeden výtisk. Předplatně od č. 2 do č. 6/99 činí 90,- Kč. Předplatně lze zajistit pouze zašláním odpovídající částky složenkou typu C na adresu: Časopis Dobrodruh, Žirovnická 2389, 106 00 Praha 10. Faktury pro firemní předplatně vystavujeme pouze na speciální písemnou objednávku (s uvedením IČO a DIČ) s dodatečnými náklady 20,- Kč. Předplatit lze pouze čísla, která dosud nevysla. Po vyjítí jednotlivých čísel již lze předplatit pouze čísla, která mají ještě do konce roku vyjít. Zpětné předplatně nepřijímáme.

STARŠÍ ČÍSLA DOBRODRUHA JIŽ NEJSOU

Vážení čtenáři, jak jsme vás již několikrát upozornili, všechna dosud vyšlá čísla Dobrodruha jsou již zcela rozebrána. Prosíme vás proto, abyste nás o ně nežádali, ani neposlali do reakce peníze za tato čísla, neboť vám je nemůžeme obratem doručit. Tožte platit pro předplatně. V momentě, kdy jednotlivé číslo vyšlo, již není možné si je zpětně předplatit. Předplatně přijímáme pouze pro čísla, která ještě mají do konce příslušného roku vyjít. Jednotivá čísla vycházejí vždy poslední týdnem sudých měsíců. Děkujeme za pochopení.

Dobrodruh, dvouměsíčník pro mnohostranné osobnosti. Vychází poslední týden sudých měsíců. Šéfredaktor Miloš Kubánek. Lay Out: Design Production. Adresa redakce: Časopis Dobrodruh, Žirovnická 2389, 106 00 Praha 10, e-mail: vdsvet@mbox.vol.cz. Zde rovněž příjem předplatného a inzerce. Distribuuji PNS, soukromí distributoři, knihkupectví a maloobchody se sportovním zbožím. Distribuce a předplatně na Slovensku - ABOPRESS s.r.o., Vajnorská 134, 831 04 Bratislava, tel./fax.: 07/52533334. Vydává Vydavatelství dům Svět, Žirovnická 2389, Praha 10. Registrováno MK ČR pod č. 7598. Podávání novinových zásilek povoleno OZ Přeprava Praha, č.j. 726/97 ze dne 19. 2. 1997. ISSN - 1211 - 751x

DOBRODRUH
Nejrozšířenější outdoorový časopis v ČR
Je prodáván ve více než 100 sportovních obchodech, předplatitelům i v běžné distribuční síti v ČR i na Slovensku.
CENA PLOŠNÉ ČERNOBÍLE INZERCE:
1 cm² 19,- Kč 1/2 strany 10 800,- Kč
1/8 strany 2700,- Kč 1 strana 19 800,- Kč
1/4 strany 5400,- Kč
Barevná inzerce je o 20 % dražší, při opakovaním inserátu slevy.
Podrobnější ceník a informace obdržíte na adrese redakce (telefon: 0603 55 49 43, fax: 0276 88 79).

Nabídka horolezecké školy

ADRENALIN SPORT

Partner OÉAV, sekce Innsbruck-Lysal nad Labem

Zima:
lezení v ledu Rakousko
zimní horolezecký v. Tatro, T. Gebirge
sněžnice Totes Gebirge

Léto:
skalky víkend, kempy Tábor, Arco
lezení v horách V. Tatro, Hochschwab,
výcviky na ledovci, individuální výstupy
železné cesty Dolomity, Východní Alpy
trekking Kanada (Banff, Jasper)
expedice Kavkaz, Ťan-Šanp
výstupy na vrcholy Východní Alpy

Kontakt:
Partyzánská 2496
390 03 Tábor
tel./fax.: 0361/344 85 (záznamník)
e-mail: adrenalin@mbox.vol.cz

Nový Zéland je zemí světoběžníků tak opěvovanou, že každý turista, který má tu možnost jej poznat, přijíždí již s určitými představami. Ať je však již skutečnost lepší či horší než původní představy, cestovatel si rozhodně odveze množství zajímavých zážitků a nebude litovat vynaložených námahy ani prostředků.

PŘÍJEZD

Nejvhodnější roční období pro návštěvu je od prosince do února. Je to sice tzv. high season, kdy jsou ceny o málo výše, ale vzhledem k nejistému počasí v ostatních měsících se to určitě vyplatí. Od března začíná více pršet, hlásí se skutečný podzim s větry a mlhami a může se stát, že například výlet v národních parcích kolem sopek na severním ostrově skončí kvůli počasí v první chátě.

Nastoupit cestu na Nový Zéland je nejlépe z Austrálie. Letenky zakoupené v Evropě jsou totiž poměrně dražší. Ovšem při koupi letenky je nutné kalkulovat s vynalézavostí cestovních kanceláří, které sice většinou nabízejí slevy, ale podmiňují to dlouhým, například tříměsíčním pobytem. Proto je nejlépe koupit na australském letišti tzv. stand by a nebat se, že se zpět vrátíte později, neboť letecké spojení mezi Austrálií a Novým Zélandem je velmi frekventované. Jen ze Sydney letí kolem šesti letadel denně ve směru Auckland.

TRASA

Projekt křížem krážem oba ostrovy je otázkou vkusu a časové dispozice každého cestovatele. Nejkratší doba pro rychlé objevení severního a jižního ostrova je kolem dvou týdnů. Za tuto dobu se dá projet letem světem okruh na trase Auckland, Rotorua, Tongariro, což jsou nejnavštěvovanější místa na severním ostrově, posléze navštívit hlavní město Wellington a přeplavit se na jižní ostrov. Zde je možné jet přes Kaikuru, Christchurch a posléze na samý jih, navštívit Queenstown a okolí. Zde se dá buď pokračovat v okružní cestě na ledovce Franze Josefa s výstupem na Mt. Cook po západním pobřeží anebo se vrátit stejnou cestou směrem na Christchurch.

UBYTOVÁNÍ

Po celém Novém Zélandu je k dispozici síť laciných hostůlů pro backpackery v cenách kolem 15 novozélandských dolarů za noc. Hostely jsou lépe vybaveny a udržovanější než v Austrálii a je zde možnost vařit v dobře zařízených kuchyních a uložít nakoupené potraviny v lednicích. K vybavení většiny patří malá zahrada s bazénem. Každý hostel je zároveň příležitostí pro zajímavá setkání s lidmi z celého světa.

CESTOVÁNÍ PO NOVÉM ZÉLANDU

Je zde oblíbený autostop, ovšem pozor, po případech přepadení již místní lidé nejsou tak vstřícní ke stopařům, a tak je nutno kalkulovat s časovou ztrátou. Zřejmě nejvhodnější je si koupit permanentku na autobus. V případě, že vás cestuje více, je možné si koupit ojeté auto, nebo si je vypůjčit. Ceny za dopravu, podobně jako v Austrálii, budou jednou z největších položek na cestě. Autobusové spojení po obou částech provozuje luxusními klimatizovanými busy společnosti Interlander. U ní je možné si koupit permanentku na oba ostrovy v ceně ko-

POZNÁMKY PŘED CESTOU

lem 1000 NZ dolarů nebo si vybrat určitou část země a řešit to podobně koupí permanentky. Další možnosti jsou levnější autobusy pro méně movité turisty, které jezdí pravidelně určitou trasou v dané dny. Výhodou je, že zastavují v vybraných levných hostélů a národních parcích. V tomto směru je nejznámější společnost Kiwi Experience, u které je možné podobně jako u Interlanderu volit trasu podle výběru.

Možnost zakoupit si ojeté auto je záležitostí minimálně 1000 NZ dolarů. Za tuto sumu koupíte ojetý patnáctiletý vůz, který může mít již svůj zenit za sebou, a proto roste možnost nečekaných oprav na cestě. Při tomto způsobu cestování je problém, jak po skončení cesty rychle prodat vůz a inkasovat zpět vložené prostředky. Cena benzínu na Novém Zélandu se pohybuje mezi 60 až 90 centy za litr.

Další možnosti je vypůjčit si vůz v půjčovně, což je podmíněno vlastním kreditním kartou. Ceny se pohybují mezi 60 až 100 NZ dolarů za den, podle druhu vozidla, plus náklady za benzín. Výhodou půjčovny je dobrý servis a pohodlí při obstarávání vozidla.

Spojení mezi ostrovy provádí traťková doprava za 45 NZ dolarů za jednu jízdu. V případě zpětného návratu během tří dnů je možné získat slevu.

KIWI

Nazývat obyvatele Nového Zélandu podle nelétavého ptáka, který tu zemi proslavil, není urážkou. Naopak, většina lidí to dokonce vyžaduje a je na to hrdá. Při prvních kontaktech s místními poznáte, že ve většině případů máte před sebou přátelské a ochotné lidi se slušným přehledem o dně ve světě. A tak vás třeba překvapí, když vám připomenou, že motocykly Jawa, které se zde montovaly v šedesátých letech ještě před dravým nástupem Japonců, pocházejí z Česko-

slovenska. Některé exempláře jsou zde ještě k vidění při přehlídkách veteránů. Jinak prakticky vše, co se pohybuje po cestách, je původu japonského.

Uvidět pravého ptáka kiwi je vzácností, protože se jedná o nočního tvora.

Setkat se s Kiwis je při znalosti angličtiny ve většině případů příjemné. Ve srovnání s Australany vám připadají Novozélandci zpočátku mírně uslápnutí. Zvláště, když se jim připomíná existence blízkého velkého souseda, kde jsou větší investiční možnosti a peníze ze světa přitékají snadněji než na zemědělství a služby orientovaný Nový Zéland. Pokud však Australané o sobě říkají, že jsou „relaxed“, tedy v pohodě, v ještě větší míře to platí o Novozélandcích. Lidé zde mají své tempo, nikde nespěchají, mají rádi přírodu a jsou patřičně hrdí na svoji zemi. Ve srovnání s Australany se tak neohňají za celého světa. Nejčastěji se jedná o Asiaty, především Japonce, ale často jsou zde k vidění i Němci a Američané, když opekneme Australany, kteří považují Nový Zéland za místo, kde se mohou zchládit. Ti jsou nejčastějšími hosty.

NĚKTERÁ ZAJÍMAVÁ MÍSTA Auckland

Začínat cestu v největším městě je rozumné. Auckland se vymyká ostatním městům na Novém Zélandu tím, že jako jediný se podobá velkoměstům v Austrálii nebo všude jinde na světě. Je zde City s hlavními bankami a pojišťovnami a slušný přístav pro loď nejrůznější velikosti. Pokud však něco prahne co nejdříve uvidět typický Nový Zéland, je nejlepší co nejdříve zamířit k jihu. Auckland

má ještě jednu zvláštnost – je zde možné zažít slabé otřesy půdy, které vyřazují z provozu rozvod elektriny třeba na několik týdnů, jak se stalo letos v březnu. Obyvatelé a návštěvníci Aucklandu trávili noci ve svitu svíček.

Rotorua

Původně lázeňské město známé svými sírovdíkovými prameny je v současnosti nevyhlášeným hlavním městem Maorů, kteří tvoří asi 15 % obyvatel země a mají slušná privilegia. Maorština je druhým oficiálním jazykem, všechny veřejné budovy jsou dvojjazyčné a věci veřejné spojené s existencí Maorů se prodávají na tzv. Waitangi komisí, která funguje od roku 1975 a podle průzkumů ji 60 % obyvatel neschvaluje. Tímto datem začíná novodobá historie Maorů, kteří se tvrdě hlásí o svá práva na půdu jako obyvatelé, kteří zde byli dříve než Pakeha, což je maorské označení pro bílé nemaorské obyvatele. Dnešní Rotorua je jarmarkem maorských zvyků, na kterých je postaven blahobyt celé oblasti. Za příslušný obnos vám zatancují a zpějí dle maorského zvyku, popírají a vápou na nefalšovanou hostinu hangi, kde se opékají kousky vepřového na rozpalených kamenech a popíjí se místní pivo. Jak už to bývá, Maorů pochopili, že je možné z pobytu cizinců slušně vydělat a naučili se, jako ostatně většina obyvatel Nového Zélandu, z každé maličkosti dělat světový unikát. Na rozdíl od australských domorodců, kteří se nechali převládnout civilizací a většina žije na sociální podpoře, jsou Maorů ve většině případů lidé, kteří si uvědomují, že mohou vydělat z toho, že jsou Maorů. Umějí dobře anglicky, jsou vzdělaní a přátelští. Plně se přizpůsobili modernímu životu a mají i poslance v parlamentu. Příkladem jejich podnikavosti je i skanzen Wakarewarewa, který je zároveň běžnou vesnicí, kde Maorů žijí a jen tak mimochodem za úplatu ukazují návštěvníkům něco ze svého života a zvyků.

Tongariro

Národní park Tongariro je nejstarším a snad nejznámějším parkem na severním ostrově. Je to kraj věsrových polí a velkých a aktivních sopek, které je možné při slušném počasí v plné kráse pozorovat. Je nutno připomenout, že Nový Zéland oplývá velkým počtem Národních parků. Selekcí při výběru nejen parků, ale i ostatních atrakcí je proto zásadní. Tongariro patří k těm nejlepším. Treky kolem sopek jsou dobře značené a přístupné. Jejich náročnost je spíše nižší. Pro návštěvu Tongariara je třeba volit nejvhodnější roční dobu, aby časté deště, mlhy a větry nezhatily celou cestu. Nejvyšší sopka Mt. Ruapehu je stále činná a poslední erupce se konala v roce 1996. V zimním období jsou svahy Mt. Ruapehu oblíbeným místem pro lyžaře.

Taupo

Jezero Taupo je původně vyhořelý kráter, který se při erupci v roce 186 našeho letopočtu zaplnil vodou a vzniklo tak největší místní jezero s možností vodních sportů a rybolovu. Erupce byla patrně největším známým výronem, údajně stokrát větší než výbuch Vesuvu. Prim v aktivitách u jezera Taupo hraje rybolov. Úlovky kanadských pstruhů, kteří zde od vysazení na začátku století zdomácněli a dosahují váhy kolem tří kilogramů, nejsou žádnou zvláštností.

Wellington

Hlavní město ukryté na kopcích v zářívku na samém jižním cípu severního ostrova připomíná skandinávská města. Je to město větru, kde se chodí povětšinou v předklonu po svazích, na kterých je rozloženo. Z Wellingtonu jede trať na jižní ostrov. Po třech hodinách plavby přistanete v městečku Picton a odsud je možné vydat se dále dvěma směry. Cesta na západní břeh vede na Tasman park, kde je možné strávit příjemné chvíle několika denními treky podél členitého pobřeží a kochat se zvláštní nozlandskou přírodou s pralesy kapradí. Tímto směrem se pokračuje dále podél pobřeží známé svými deštnými lesy z filmu Piano. Většina turistů jede východním směrem na Kaikuru.

Kaikura

Malá vesnice se proslavila častým výskytem velryb a delfínů, kteří sem přilpouvají v době říje. Pro pozorování velryb z břehu je nutné mít trochu štěstí, určitě však zahlédnete delfíny a na břehu kolonie lachtanů. Voda je ve srovnání s Austrálií chladnější, ale nižší teplota vody je zárukou, že je zde bezpečnější, protože žraloci tyto vody většinou nevyhledávají a jedovaté medúzy jsou vzácností. Rovněž na břehu nehrozí nebezpečí setkáni s jedovatými hady, či pavouky jako v Austrálii. V tomto ohledu je Nový Zéland ideální zemí. Na okolních loukách se pasou tisícihlavá stáda ovcí, a konečně malé pociť, že vidíte ten správný Nový Zéland. Intenzivním kácením především v minulém století však zde zůstala pouze jedna třetina lesů a na obnolených kopcích se pasou především ovce. Vysazují se ale i jehličnany, které je již přes jeden milion hlav, vzácně se pěstují lamy a pitrovi. Pro udržení poměrně vysoké životní úrovně země využívá jehlo, čím jí příroda obdaruje. Na jihu je možné vidět velké ovocné sady a skleníky se zeleninou. Sběr ovoce je rovněž příležitostí přivydělat si na cestu. Platí se hodinově v průměru 8 NZ dolarů a i přes omezení není problém nechat se zaměstnat, protože o tento druh práce místní lidé, i přes vyšší nezaměstnanost, neprojevují větší zájem.

Queenstown

Zde začíná pravý Nový Zéland s jezerem a kopci pokrytými lesy. Město nabízí vyžití jak sportovní v podobě bungee jumpingu, létání padákem, kajaku, lodí. Pro místní obyvatele je Queenstown městem odpočinku, kde si řada majetnějších staví víkendová obydlí. Odsud je možné vyrazit na některý trek kolem jezer, popřípadě pokračovat dále na jih na vyhlášený Te Anau s Mitre Peak, který je zřejmě nejfortogeničtější vrcholem na Novém Zélandu, soudě podle frekvence pohlednic. Po návratu do Queenstownu je vhodné pokračovat v seznaměním s nejsokotějším městem Dunedinem.

Ledovec Franze Josefa

V případě zájmu je možné pokračovat z Queenstownu na západní pobřeží a navštívit jeden ze dvou velkých ledovců. Odsud se dá rovněž podniknout několikadenní trek na nejvyšší horu Nového Zélandu Mt. Cook. Výstup na horu je nutné organizovat po dohodě s místní cestovní kanceláří. I když výška Mt. Cook je na alpské poměry běžná, většina treku je pokryta vrstvou ledu a je nutné se dobře připravit, vzít si mačky a zaplatit průvodce. Samostatná cesta je spojená s nebezpečím a zabere s nezbytnou aklimatizací kolem týdne.

Co říci na závěr? Kdo viděl Austrálii, pak Aotearoa neboli země dlouhého bílého mraku, jak ji nazvali Maorů, představuje milé osvětlení z jiného souduku. Příroda připomíná vzdálené alpské země s hojně zastoupenými evropskými druhy listnatých stromů a typickou faunou. Je však nutné přiznat, že s dravým postupem moderní civilizace Nový Zéland lecos ztratil na přírodních krásách i na pocitu jakéhosi konce světa.

ALEŠ KRAUS

Foto: Queenstown

CK ALPIN-TOUR
 Chuchelská 58, 143 00 Praha 4, Czech Republic
 tel./fax: 0042-2-401 99 25, tel.: 0603/47 58 25
 E-mail: ckalpin@comp.cz

pořádá levně

<p>Cyklistické zájezdy</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr><td>Holandsko na kolech</td><td style="text-align: right;">23.-28. 4. 99</td></tr> <tr><td>Francie Bretagne</td><td style="text-align: right;">25. 6.-6. 7. 99</td></tr> <tr><td>Podunajská stezka</td><td style="text-align: right;">3.-6. 6. 99</td></tr> <tr><td>Podél Salzachu a Solnou komorou</td><td style="text-align: right;">3.-6. 6. 99</td></tr> <tr><td>Kolem řeky Mur</td><td style="text-align: right;">9.-13. 6. 99</td></tr> <tr><td>Podél Drávy</td><td style="text-align: right;">16.-20. 6. 99</td></tr> <tr><td>Itálie - Dolomity</td><td style="text-align: right;">1.-6. 7. 99</td></tr> <tr><td>Norsko na kolech</td><td style="text-align: right;">16.-30. 7. 99</td></tr> <tr><td>Kolem Bodamského jezera</td><td style="text-align: right;">16.-22. 8. 99</td></tr> <tr><td>Skotsko na kolech</td><td style="text-align: right;">31. 7.-14. 8. 99</td></tr> <tr><td>Korsika na kolech</td><td style="text-align: right;">20. 8.-31. 8. 99</td></tr> </table>	Holandsko na kolech	23.-28. 4. 99	Francie Bretagne	25. 6.-6. 7. 99	Podunajská stezka	3.-6. 6. 99	Podél Salzachu a Solnou komorou	3.-6. 6. 99	Kolem řeky Mur	9.-13. 6. 99	Podél Drávy	16.-20. 6. 99	Itálie - Dolomity	1.-6. 7. 99	Norsko na kolech	16.-30. 7. 99	Kolem Bodamského jezera	16.-22. 8. 99	Skotsko na kolech	31. 7.-14. 8. 99	Korsika na kolech	20. 8.-31. 8. 99	<p>Vysokohorské zájezdy</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr><td>Trekking v Himálajích</td><td style="text-align: right;">5. 10.-2. 11. 99</td></tr> <tr><td>Jižní Amerika - Peru</td><td style="text-align: right;">25. 8.-22. 9. 99</td></tr> <tr><td>Výstup na Mont Blanc</td><td style="text-align: right;">3.-10. 9. 99</td></tr> <tr><td>Výstup Grand Combin</td><td style="text-align: right;">20.-27. 8. 99</td></tr> <tr><td>Podkarpatská Rus</td><td style="text-align: right;">25. 6.-2. 7. 99</td></tr> <tr><td>Itálie - Dolomity</td><td style="text-align: right;">1.-6. 7. 99</td></tr> <tr><td>Korsika</td><td style="text-align: right;">20.-31. 8. 99</td></tr> </table> <p style="text-align: center;">Horolezecký výevik ve Žďárských vrších a na Suchých skalách</p> <p style="text-align: center;">KATALOG VÁM RÁDI ZAŠLEME</p>	Trekking v Himálajích	5. 10.-2. 11. 99	Jižní Amerika - Peru	25. 8.-22. 9. 99	Výstup na Mont Blanc	3.-10. 9. 99	Výstup Grand Combin	20.-27. 8. 99	Podkarpatská Rus	25. 6.-2. 7. 99	Itálie - Dolomity	1.-6. 7. 99	Korsika	20.-31. 8. 99
Holandsko na kolech	23.-28. 4. 99																																				
Francie Bretagne	25. 6.-6. 7. 99																																				
Podunajská stezka	3.-6. 6. 99																																				
Podél Salzachu a Solnou komorou	3.-6. 6. 99																																				
Kolem řeky Mur	9.-13. 6. 99																																				
Podél Drávy	16.-20. 6. 99																																				
Itálie - Dolomity	1.-6. 7. 99																																				
Norsko na kolech	16.-30. 7. 99																																				
Kolem Bodamského jezera	16.-22. 8. 99																																				
Skotsko na kolech	31. 7.-14. 8. 99																																				
Korsika na kolech	20. 8.-31. 8. 99																																				
Trekking v Himálajích	5. 10.-2. 11. 99																																				
Jižní Amerika - Peru	25. 8.-22. 9. 99																																				
Výstup na Mont Blanc	3.-10. 9. 99																																				
Výstup Grand Combin	20.-27. 8. 99																																				
Podkarpatská Rus	25. 6.-2. 7. 99																																				
Itálie - Dolomity	1.-6. 7. 99																																				
Korsika	20.-31. 8. 99																																				